

151832

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telex pentru oraș și comitat 562.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE se primesc la administrație. Multămite publice și Loc deschisă costă fiecare pagină 20 Hleri. Manuscripte nu se înapoiază.

De Anul-Nou.

De A. D. Xenopol.

Optimismul este adânc înrădăcinat în sufletul omenesc și de aceea totdeauna anul cel nou este așteptat ca și când ar fi să vină cu un car plin de speranțe realizate. Dar pe ce se întemeiază această credință tot atât de neștrămutată, pe cât e de oarbă? Pe faptul fizic care determină înnoirea anului, învârtirea pământului în jurul soarelui — de sigur că nu, căci atunci ar trebui să ne așteptăm la repetarea celor petrecute, după cum se repetă anotimpurile și lungimea respectivă a zilelor și a nopților. Și dacă anul împlinit ar fi adus rele, aceste ar putea să se întoarcă. Pe faptul istoric al desfășurării evenimentelor cu atât mai puțin, căci istoria este un lanț veșnic schimbător de evenimente, așa că nici binele nici răul nu sunt stătătoare ci veșnic prinse în schimbări.

Cum se pot împlini aceste e peste putință a o spune și, totuși, este un mijloc de a întrevădea măcar viitorul omenesc din seriile de fapte petrecute până atunci. Și în acest caz suntem în drept, până la un punct, să fim optimiști când dezvoltarea de până atunci a mers spre bine, precum putem să-l vedem cu oarecare căvânt să privim viitorul cu îngrijorare când direcția în care se mișcă evoluția tinde spre rău.

Ce să facă Românii? Să privească și acest an nou pe care nesfârșirea veacurilor îl covârșă asupra noastră, cu încrederea în care trăim? Să corectăm evoluția de până acum pentru a putea da un răspuns:

Nu se poate tăgădui că poporul român, care la începutul căderii lui sub Unguri păstrase o mulțime de drepturi asigurătoare a existenței lui, le-a pierdut pe rând, așa că dacă pe atunci ar fi fost vorba de a întrevădea viitorul, — el s'ar fi arătat posomorit și nesigur, având în fundul lui mormântul în care păru că poporul român trebuia să se îngroape.

Dar el nu era menit să moară sau chiar dacă murise, el trebuia să reinvie și să urce iar scara suitoare a propășirii, după ce coborise atât de adânc pe aceea a decăderii. Coborise, cum spune singurul nostru filozof de până cumă Vasile Conta, arcul spre vale și acuma îi venise rîndul să urce iarăș pe arcul îndreptat către culme. Evoluția viitoare a poporului român îl înalță fără încetare din pulbere către soare și lumină; din neștiință adâncă și neagră către conștiința de sine; din sărăcie lucie către bună stare; din înjosire și robie către mândrie și vrednicie omenească.

Această mișcare suitoare trebuie să ajungă și la o culme înainte de a se coborî din nou, — în cazul când evoluția ne-ar păstra încă odată acest pahar amar de băut.

Când am căzut așa, ajuns la fund, de cât care cădere mai e încă nu era cu puțință. Pentru ce când ne înălțăm să nu ajungem culmea?

Care este aceasta și care este soarele ce o va încălzi, această o presimț culele mai ascunse ale sufletului nostru. Dar pentru a ajunge acolo înșăși, trebuie să ne urcăm tot mai sus pe scara propășirii;

trebuie să trăim ca popor deosebit, cultivându-ne graiul, cugetul și simțirea românească; trebuie să dobândim numai decât libertatea de a ne desvolta așa cum o cere firea noastră cea mai intimă.

Trebuie, deci, să ieșim din iadul în care ne sbatem astăzi și din suferința îngrozitoare de a vedea rodul întregii noastre munci mergând să îngrașe numai corpul și să îmbogățească mintea aceluia ce vreau să ne înghită de vii. Trebuie să ne dobândim și noi dreptul de a trăi ca oameni, ca popor, ca element etnic deosebit. Și aceasta trebuie să se întâmple, căci toate pașurile făcute dela începutul veacului trecut încoace și până astăzi au mers în acest sens.

Mintea ni-s'a dezvoltat; conștiința națională ni-s'a întărit; avuția ni-s'a sporit; lumea străină care nu ne cunoștea a început să se intereseze de soarta noastră și s'a convins pe partea cui este dreptatea în lungul și aprigul proces dintre noi și Unguri.

Ori cât ar fi asupritorii noștri de îndărătnici în apucăturile lor; ori cât ar fi ei de lipsiți de simțământul dreptății; ori cât ar crede ei că cu puterea și sălnicia pot răsbol totuși, — ei trebuie, măcar prin reflexul părerilor străine, dacă nu prin propria lor convingere să vadă că dreptatea nu este pe partea lor și ori cât ar fi dreptatea de prigoniță în această lume, izbânda finală tot a ei este.

De aceea să luptăm cu cea mai mare bărbăție și cu convingerea că trebuie să repunem victoria. Iar anul nou care se

Cain și Avel.

De Victor Eftimiu.

An nou. Un an, doi, trei ani, treizeci, patruzeci.

Și în patruzeci de ani, câte patruzeci de mătâni pe zi și câte cincizeci și două de luminări pe an, Sfântului Vasile. L'o fi iertat?

Clopotele și picură lin cântarea, sub bolta de cel albastră a cerului, sub bolta care tremură înfrigorată și răsună prelung. Iar pustnicul Evghenie se uită în sus și se miră de atâta lumină.

Câmpia deșertă în zilele dimineții și eclipește din mii de ochi argintii și rău și zăpezii. Iar pustnicul Evghenie, care în tinerețe fusese tâlhar și omorâse oameni, — se uită de-alungul câmpiei, închide ochii de atâta strălucire și simte în inimă lumina de copil. Parcă i-ar fi plouat o apă luminoasă în suflet și i-l'a curățit și i-l'a umplut de pace. Ce vrei? În patruzeci de ani câte patruzeci de mătâni pe zi și câte cincizeci și două de luminări pe an Sfântului Vasile. Cum să nu-l ierte?

Clopotele își picură lin cântarea ca o poveste de demult. Pe dealuri, departe, sămănate în zăpadă, satele își suflă fumul în văzduhul limpede și se ivesc bolta de sticlă albastră a cerului, cu clopotele clopotelor. Iar aerul tremură prelung de peste tot unde glasurile de aramă se adună și zbură spre pustnic în murmure de gărlă liniștită. Vin mereu acum ca o muștrare, acum ca o mânăciere. Și i spun povestea vieții lui, răslețite în odrii Episcopului, adunată apoi în chilii aceea în care odată din vârful muntelui, lângă bisericuța Sfântului Vasile.

În vate pe toate drumurile. Umul o ia încoale spre Iamnia, iar altele se rețirgurile mărunte dintre dealuri. Iar pustnicul Evghenie stă sus și vede numai moșădețele ce trec pe cale înăcrăcișate. Sta sus și iarna-l bat vânturile, iar lupii dau ocol, urlând, bisericuței și chiliei. Toamna însă, vântul aduce de pretutindeni miros de cimtru, iar când înzăpezesc întâia oară creștetele munților depărtați, ciorchinii din vișoară se întănesc și miroasă a smirnă și tămâie.

Vin bun și vânturi răcoritoare are toată vara Evghenie Anaboretul. De n'ar fi ele, s'ar duce dracului cele patruzeci de mătâni pe zi și nu l'ar mai ține încheieturile. Și nici luminare nu i-ar mai aprinde Sfântului Vasile, Dumineca, dacă nu s'ar coborî cu plosca plină de vin auriu, s'o vândă turețului din capul târgului și să-și cumpere smirnă și făclii de ocară curată. Lumea-l știe pe Evghenie și-l iubește, că-i om de omenie și nu vorbește mult. Are barba căruntă, ochii închiși de pleoapele groase, apăsate de poteciul greu ca o căciulă. De-acolo însă, de sub sprincenele stufoase, aruncă de multe ori, priviri de blândețe care mângâie. Drumoșii vin la el în ceasurile vecerniei, ori Duminecii dimineața ca să-i sfintească cu o fărîmă de anafură și ca o mare de drum.

Vin fărșeroși și ciobani de tot felul, chirstigii greci, chirstigii arnăuți, voinici albanezi și pescari bulgari de pe marginea lacului Ohridei. Iar Evghenie are vorbe bune pentru toți și sfaturi și câte un colț de prescură uscată, rămasă dela cine știe ce sărbătoare de demult.

Întâi, de câte ori binecuvânta pe cineva, îi cam venea să rîdă, dar apoi se învățase. Vremile de altă dată i-se ștergeau din minte încetul cu încetul și se credea vrednic să-și încrucișeze două

degete din mâna dreaptă, ori de câte ori își punea ochii la pământ și nu privea răstăit pe vârful muntelui. Bătrânele care veneau în fiecare zi să-l sfătuiască și să-l dădăieau mâna dreaptă care învățase junghiul de mult și apăsase de trăgaciul carabinei. Nimeni nu știa cine fusese cuviosul anahoret, acum patruzeci de ani. Numai el, și clopotele care băteau acum de pretutindeni și-i trimiteau mănunchiurile de glasuri resfirându-le și dându-le apoi într'unul singur, pe bolta limpede a cerului. Numai el știa, — și clopotele care îi vorbeau de departe, din zarea satelor pe cari le cutrierase el în tinerețe, și-i aminteau viața lui de odinoară, păcătoasă viață a zilelor de haiduc.

Un an, doi ani, treizeci, patruzeci de ani trecuseră de atunci. Cine fusese mai înainte? Un căne fără stăpân, bătut și alungat de pretutindeni, un drumet fără cămin, gonit de umbre înfricoșate, de umbre și de remușcări. Doarme în peșteri sau stufițe, mănâncă pâne neagră și tare. Astăzi cerșea, mâne flămânzea, iar poimâne ucidea oameni la răsrucea potecilor.

Iar când îl răsbea foamea și ura, se pitula în turnuri de biserică ori în staule și dădea foc.

Rinjea în umbră și-i venea să mănânce flăcările roșii, care lingeau văzduhul și lăsau dăre de fum pe unde trecuseră. Iarna alerga în câte-o vâgăună de munte, ucidea corbi și mânca, mânca zăpadă ca să-și potolească setea; iar când despoia vre-un drumet, se ducea în târgurile cele mai vestite, ca să bea vin roșu, scump, dulce și gros.

Se îmbăta atunci, începea să urle, ochii i-se înroșiau și plângeau apoi, cu lacrimi cât aluna. De ce plângea? Tâlharul de cine de beție? Într'o zi de Anul-Nou, s'auzau din strău

deschide va fi pentru noi aducător de speranțe realizate.

Am vorbit cu un român dela *d-voastră*, căci am uitat când scriam că eram un *Român dela noi*.

Chestia Goga-Vaida. Chestiunea acuzei perfide ridicate de d. Dr. A. Vaida împotriva dlui Octavian Goga, precum suntem informați, este pe deplin lămurită.

Până la pronunțarea definitivă a juriului, căruia d. Goga a supus această chestie, vom păstra însă, ca până acum, cea mai severă rezervă.

Jubileul „României June.” Societatea academică „România Jună” din Viena își serbează azi jubileul de 40 de ani. Din acest prilej, ziarul nostru i-a adresat următoarea telegramă:

România Jună

Viena.

In clipele aceste gândul nostru ca și al Dvoastră trebuie să se îndrepte spre începuturile „României June”, când marele spirit renovator a lui Eminescu a semănat la temelie acestei societăți sămânța adevăratei culturi naționale. Duhul acestui mare Român să planeze veșnic asupra „României June”.

Tribuna.

Isolare desăvârșită. Dnii Dr. Vasile Moldovan și Dr. Petru Fabian, profesori români în Gherla, au fost descoperiți prin „Gazeta Transilvaniei” că sunt membrii ai unei casine ungurești din Gherla. D. V. Moldovan e și casar, ocupă, va să zică și o funcție oarecare la acea casină.

Ne așteptam ca acești doi profesori români să desmintă această știre sau, dacă era adevărată să tacă și trăgându-și conștiințele cuvenite din peștile ce au primit să se retragă din cuibul dușman în care au intrat. Care ne-a fost însă mirarea, când l. Dr. Vasile Moldovan, în loc să facă un ntre aceste două lucruri, dovedind o încăpăținare în rău, s'au dat la o apărare a punctului său de vedere și prin o scrisoare adresată Gazetei din Brașov, cearcă să justifice actul său necoresct din toate poncele de vedere ale naționalismului nostru.

Cică d-sa ca om cult are lipsă de hrană sufle-

tască, membrii casinei ungurești nu sunt șovini, casină românească nu este în gherla, iar romanitatea d-sale, care a întemiat un despărțământ al Asociațiunii la Gherla, nu se poate judeca după actul acesta, corect de altfel, zice dsa.

Felul acesta de a judeca în chestiile naționale îl cunoaștem de mult. Toți găunoșii noștri l'au mărturisit. Ce e nou în toată afacerea, este îndrăzneala cu care d. Moldovan, profesor al unui institut românesc, debitează aceste nenorocite pervertiri. Ori nu-și dă seama dsa de morala pe care o vor trage elevii dsale din băgăuirile pe cari le trimite Gazetei?

Isolarea desăvârșită de dușmanii noștri, s'a spus de atâtea ori, este o dogmă a luptelor noastre naționale. Cine încalcă porunca acestei dogme, cine, prin contactul zilnic cu străinii dușmani conștiinței sau inconștienți ai noștri se expune la o corumpere a mentalității lui, acela poate fi solgăbirău, dar nu profesor la o școală românească. D. Moldovan n'are decât să ajungă într'o astfel de situație și publicul românesc, prin compătimitate, îi va justifica oarecum procedeul și atunci necoresct. Câtă vreme dsa și colegul dsale vor să rămână slujbași ai culturii românești, datoria lor e să se indentifice de voie de nevoie cu interesele acestei culturi. Datoria aceasta și-se impune, chiar și dacă ești din Gherla.

Cele din urmă petiții. După alegerile generale din 1910 au fost contestate 61 de alegeri.

Dintre aceste contestații 58 au fost parte retrase, parț recipine, Mai rămân 3, asupra cărora va avea să se declare Curtea de Casație.

Scarta petiției dela Orăștie, prezentată împotriva alegerii lui Farkas Pál se va hotări la 30 Ianuarie, când va începe desbaterea înaintea Curții de Casație.

Celelalte două petiții, dela Ighiu, împotriva alegerii lui Szász Iózsef, și dela Házsa, împotriva algerii lui Hilló Laj desbate în cursul lunii lui Februarie.

Ședința Camerei. În ședința de azi a deputaților s'a continuat și terminat degetului ministerului de justiție. Bugetul votat.

S'a intrat apoi în discuția bugetului ministerului apărării țării.

Săliștenii către Octavian Goga.

Săliștenii, mândria neamului nostru de pretutindeni, au fost cei dintâi, cari acum, când poetul pătimirei noastre suferă îndoitul martiriu, al temniței, pe care-l primește cu sufletul senin și al hulei și po-negririi din partea unor frați, care-l îndurerează adânc — i-au trimis o adresă de încurajare, ca dovadă a iubirii lor nemărginite pentru cel ce întrupează cea mai curată și desăvârșită sinteză a sufletului românesc. Suntem siguri că aceasta manifestare îi va cădea nespuse de bine în aceste zile dlui Goga, tocmai fiindcă vine din partea săliștenilor. Era firesc ca Săliștea, să înțeleagă întâi semnificația acestor zile nenorocite, pe cari le trăim și să învăluie cu iubirea ei înțelegătoare pe luptătorul neînfrânt, care-și poartă cu mândrie și demnitate românească crucea. Iată adresa Săliștenilor:

Iubitului nostru

OCTAVIAN GOGA

în Seghediu.

Oblicind, că ai plecat la Seghediu și că drum aveai de gând să treci pe lângă Săliștea noi mai jos semnații Sălișteni și din jur, am venit la gară întru întimpinarea Ta.

Si ne-a fost mare mâhnirea că nu te-am putut vedea să-ți spunem un cuvânt de dragoste adărată și îmbărbătare.

De aceea ne-am socotit să-ți trimitem această șire, ca să-ți aducem prin ele la cunoștință toată dragostea noastră pentru Tine și pentru tovarii Tăi de luptă spre binele și înaintarea neamului nostru.

Acum când loviturile și atacurile nedrepte ale unor frați de un sânge cu noi, mai tare Te rănesc decât temnița Seghedinului, vești să Te asigurăm că numele Tău este pentru noi tot atât de drag și de scump, ca și mai înainte, când Te ridicau în ceruri aceia cari Te lovesc astăzi și au pornit pe ură oarbă să Te nimicească.

Pe acești bârfitori îi osândim din suflet, iar pe tine (sufletul nostru) Te iubim și-ți arătăm înțelegerea, cu cât Te bârlesc ei mai rău, și Te rugăm

peste tot zăpada albă strălucitoare în soare și în zind glasul clopotelor șoptindu-i ceva la ureche.

O duioșie nespuse îi copleşe inima, ceva de-părtat, dintr'o altă viață par'că, i-se lăsase în suflet. Cum de n'auzise el clopotele până acum?

Simți dintr'odată cum i-se ușurează pieptul, și o bunătațe și o milă fără seamăn îl cuprinsese. Ii era milă de toți drumeții pe care îi pândise la drumul mare de toate casele aprinse și de tot vinul scump pe care îl băuse pân' atunci. Ii era dor de o viață nouă, fără sbucium și fără năluca aceea care-l urmărea veșnic și fără frică de oameni și teama de pedeapsă și remușcări.

A doua zi s'a dus la mănăstire și a găsit un egumen bătrîn. Călugărul îl povățui cu blândete, îi ceru pușca și cuțitul, îi porunci patruzeci de mătâni pe zi, vreme de patruzeci de ani și câte o luminare în fiecare Duminecă, spre slava Sfântului Vasile, care îi vorbise cu glas de clopote și-l întorsese pe calea adevărului...

Un an a stat Evghenie în mănăstire și după un an, a trecut granița Epirului și a cătat pretutindeni o biserică a Sfântului Vasile. Dar n'a găsit. Intr'o zi află că în vârful unui deal dela răsoruța drumului spre Ianina e o bisericuță pustiită, în care a putrezit de mult fringhia clo-

potului. Si Evghenie a cătat o fringhia nouă și a urcat dealul. A șters pânzele de paiangen de pe bolta bisericii, a astupat cu lut ochii găuriți ai sfinților de pe pereți și a prins luminări și candelă la colțuri.

Toți creștinii din câmpie l'au ajutat cu ceva și s'au bucurat aflând că v'a rămânea sus. Aveau unde să-și plece oamenii capul, o icoană la care să se închine și un strop de aghiazmă la ziua Bobotezei.

Încet-încet sihastrul își făcu o gospodărie, se ruga lui Dumnezeu și începea să se îngrășe. Cum se docebea viața de altădată de cea de acum! Câtă caznă avea odinioară până să-și găsească o pâne sau un clondir cu vin roșu! Acum, nu mai avea nici o grijă. Mânca mult și bea vin auriu, mai bun ca cel roșu și mult mai ieftin. Acum, nu trebuia decât să se roage lui Dumnezeu. Să te rogi lui Dumnezeu nu e un lucru așa de greu. Tar lumea se uita la pustnici ca la sfinți, căci ei își închid, pasămite, viața, în singurătatea chiliei, în posturi, rugăciuni și mătâni.

Ii era milă sihastrului de cănele de altădată, de urmașul lui Cain, rătăcitor în largul pământului, gonit de răsunarea oamenilor și de mânia lui Dumnezeu.

Ii era milă sihastrului de cănele de altădată, de urmașul lui Cain, rătăcitor în largul pământului, gonit de răsunarea oamenilor și de mânia lui Dumnezeu.

...An nou!...

Bunul anahoret ascultă clopotele cu mâinile încrucișate pe cingătoarea umflată și se gândește la toată viața lui de până acum. Și acum, când trece un an, doi, trezeci... patruzeci de ani și făcuse câte cincizeci și două de luminări pe an la icoana sfântului Vasile, Evghenie Anahoretal simte că Dumnezeu i-a iertat păcatele din tinerețe.

Clopotele își picură lin cântarea, sub bolta de sticlă albastră a cerului, sub bolta care par'că tremură înfiorată și răsună prelung. Cântă clopotele meren acum ca o mustrare depărtată, acum ca o mangăiere. Pe coșul chiliei și din vârful muntelui, fumul se ridică albăstriu și drept spre cer, — drept cum s'a ridicat odinioară fumul jertfei lui Abel...

Și pustnicul Evghenie se uită de-a lungul câmpiei, închide ochii de atâtea strălucire și simte în inimă bucurie de copil. Par'că i-ar fi plouat în suflet o apă luminoasă și i-l'a curățat și i-l'a umplut de raze...

NEUMANN M.

GROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

să le erți lor, că nu știu ce fac, cum a zis mucenicul Stefan, pe care îl prăznuim astăzi, pentru uci-gașii săi.

Bunul Dumnezeu să Ți dea tărie ca să poți răbda toate prigonirile dușmanilor și prietinelor, căci după cum știi răbdarea este temelul înțelepciunii și cel ce va răbda până în sfârșit mântuie-se-va.

Săliște, 27 Decembrie 1911.

Vasile Dadarlat m. p. primar, Opria Soră m. p., Nicolae Ghib m. p., Ioan N. Lupas m. p., Danil Moiser m. p., Nicolae Lojniță m. p., Dumitru I. Comșa m. p., Ioan Hânsa m. p., N. Grecu m. p., Dumitru Peligrad m. p., Iacob Peligrad m. p., Constantin Aldia m. p., Dumitru Herța m. p., Ioan Pavel m. p., Opria S. Borcia jun. m. p., Dumitru Cupu m. p., C. I. Roșca m. p., Ioan Iosif m. p., Roman Curtianu m. p., Ioan St. Herța m. p., Danil Marcu m. p., Ioan D. Cunțan m. p., Dumitru I. Goșia m. p., Ioan Aldia m. p., Ioan Rusu m. p., Ilie Hociotă m. p., Dumitru Stireciu m. p., Petru Drăgoiu m. p., Mili-că Micușan m. p., Ioan Stănișor m. p., Constantin Radu m. p., Dumitru Rusu m. p., Petru Bloțu m. p., Dumitru Roșca m. p., Ioan Teodor m. p., Grossu Nicolie m. p., Zgură Lazăr m. p., Ilie Grossu m. p., Dumitru Costin m. p., Gheorghe Stanilă m. p., Nicolaie Pătruțiu m. p., Timpanar Dumitru m. p., Nicolaie Stoia m. p., Nicolaie Oprișu m. p., Nicolaie Jugastru m. p., Ioan Balu m. p., Ioan Nicoară m. p., Dionisie Iosof m. p., Constantin Prică m. p., Ioan Poinar m. p., Pantilimon Juga m. p., Ioan Bratu m. p., Dumitru Găvojdia m. p., Ioan Miclăuș m. p., Vasile Juga m. p., Nicolaie Bunia m. p., Dumitru Ciorgar m. p., Petru Găvojdia m. p., Dumitru Prică m. p.

Alegerile din Germania.

— Invingerea socialiştilor. —

Organizația serioasă a adus din nou la izbândă steagul partidului social-democrat din Germania. Când, după alegerile din 1907, partidul social-democrat, împotriva căruia se aliașeră toate celelalte partide, împotriva căruia guvernul uzase de toate mijloacele, — n'a fost în stare să-și mențină decât jumătate dintre mandatele avute în Reichstagul trecut. — Împăratul vestit plin de bucurie că social-democrații au fost înfrânți!

Și iată azi, după abia patru ani, alegerile generale s'au sfârșit cu izbânda acestui partid înfrânt.

Social-democrații au reușit în 53 de cercuri, dispunând și până acum cu un mandat mai mult decât au avut în trecut, iar în 63 de cercuri se vor supune la balotaj. Sorțile de izbândă și la alegerile de balotaj sunt de partea lor, așa că în noul Reichstag vor reintra cu un număr de mandate de vreo 100.

În toate orașele mai mari au reușit candidații socialişti. În Berlin au câștigat 5 mandate. În cercul al șaselea (cercul în care se află și palatul imperial) se vor supune balotajului, dar și la balotaj alegerea candidatului lor este sigură, așa încât capitala imperiului german va fi reprezentată în Reichstag numai prin deputați social-democrați.

Infrângerea cea mai grea au suferit-o liberalii, cari până acum au un singur mandat.

Despre alegerile de ieri primim următoarele telegrame:

Berlin, 13 Ianuarie. Alegerile de ieri au decurs pretutindeni în cea mai deplină ordine, deși agitația electorală a fost deosebit de vie.

În Berlin, în 5 cercuri au reușit social-democrații. În cercul al 6-lea va fi balotaj între social-democratul Düvelt și progresistul Kaempff. Alegerea lui Düvelt e sigură.

În München, Königsberg, Hamburg, Lipsca, Dresda au reușit candidații social-democrați.

Până la orele 2 dimineața se cunoșteau următoarele rezultate:

Partidul centrului: aleși 48, balotaj 14;
Conservatori: aleși 2, balotaj 21;
Imperialiști: aleși 2, bal. 5;
Naționali-liberali: aleși 1, bal. 30;
Antisemiți: aleși 2, bal. 2;
Progresiști: aleși —, bal. 23;
Socialiști: aleși 53, bal. 63;
Poloni: aleși 3, bal. 1.

Rezultatele definitive.

Berlin, 13 Ianuarie. Alegeri definitive au avut loc în 197 cercuri, în celelalte cercuri se va face balotaj. Dintre aceste 197 mandate au obținut

Conservatorii 26,
Centrul 77
Socialiștii 63,
Național-liberalii 4,
Polonii 13,
Imperialiștii 5.

„Les dieux ont soif“.

— Câteva rinduri de istorie comparativă. —

II.

Danton și Robespierre.

În primăvara anului 1794 Danton și Robespierre au ajuns față în față. Danton era acum cel din urmă rival...

„Ministru de justiție în comitetul executiv provizoriu, Danton a fost în realitate ministrul principal care a îndrumat cu abilitate politica externă a republicei. Deputat în Convent, a încercat să uniască toate partidele în fața străinătății. A cerut abolirea regimului teroristic, îndată ce Franța îi păru scăpată de primejdie. A căzut jertfă gelosiei pline de ură a lui Robespierre, care l'a trimis pe eșafod. Dimpneună cu Mirabeau a fost cel mai remarcabil orator al revoluției. Incapabil de-a nutri ură, nici chiar dușmănie, patriot înflăcărat, dintre toți contemporanii săi a fost bărbatul care a întrunit cele mai multe calități, cari se cer dela marii bărbați de stat.”¹⁾

„Robespierre a trebuit să urce și el scările eșafodului, pentru că s'a îndărătnicit să menție regimul teroarei, care îi îngăduia să satisfacă răsbundările sale personale...”²⁾

Acești doi fii ai revoluției trebuia să ajungă odată față în față. Și au ajuns.

„Un Danton, un Robespierre, produsele principale ale unei revoluții învingătoare, stau acum față în față și trebuie să-și dea seama cum vor să trăiască și să domniască împreună. Antipatia împrumutată, adâncă care separa pe acești doi bărbați se poate ușor închipui. Cu ce teamă de ură femeiască privea formula verde (Robespierre) la realitatea colosală (Danton) și cum înverzia tot mai mult! Realitatea încerca să nu gândească rău despre un produs principal al revoluției, deși, în fond, simția că acest produs principal nu

e alta decât un mare sac de vânt (wind-bag), umflat de aerul popularității. Nu un bărbat cu inima unui bărbat, ci un biet pedant incoruptibil, spasmodic, în loc de inimă cu o formulă logică; fățărind sinceritate, incoruptibil, amar, laș, — sec ca vântul de ost!”³⁾

Acuzat cu tradare, arestat, adus înaintea tribunalului revoluționar, Danton se apăra împotriva tradării, împotriva acuzei că la 10 August ar fi rămas ascuns.

„Danton ascuns la 10 August? — strigă titanul cu voce stentorică. — Unde sunt oamenii cari au fost siliți să-l împingă pe Danton ca să se arete în ziua aceea. Unde sunt sufletele alese cari ar fi putut să-i împrumute curaj?”

Galeriile murmură. Glasul lui Danton stârnește simpatii. Președintele încearcă să asurziască glasul lui sunând mereu clopoțelul, protestând împotriva acestui fel de apărare.

„Ce-ți pasă ție cum mă apăr? Dreptul de-a mă osândi îți rămâne. Glasul unui om care își apără cinstea și viața are dreptul să începe glasul clopoțelului tău.”

Galeriile murmură din nou, simpatiile pentru acuzat cresc. Și Danton mai are două zile pentru a se apăra!

„Ce s'ar întâmpla dacă acest Danton ar rupe mrejele voastre? Un fir de păr îl mai ține împreună și ce zăpăceală s'ar naște dacă acuzatorii și judecătorii și-ar schimba locurile. — și istoria Franței ar lua altă întorsătură. Căci în Franța numai acest Danton mai este care ar putea încerca să guverneze Franța...”⁴⁾

Ședința se suspendă, însă. Acuzaților li-se ia dreptul de-a se apăra și sentința de condamnare se aduce *hors des débats*.

Danton moare pe eșafod. Ar fi putut să scape, fugind din Franța. Când, însă, prietinji săi, aflând despre intențiile lui Robespierre de a-l jertfi, îl sfătuiau să fugă, el le răspunse cu amar:

„Fuir? Est-ce qu'on emporte la patrie avec la semelle de ses souliers?” Să fug? Dar poți duce pe pingelele ghetelor tale și țara ta?

Danton, Camille Desmoulins și ceilalți Dantonisti au murit pe eșafod. „Când capetele lor au căzut, întâlnindu-se în coșul călăului, adevărații patrioți, răniți în inimă, au avut un singur strigăt sincer și desnădăjduit: Ați decapitat Franța!”

„După Dantonisti rămân, pentru vecnicie, trei lucruri:

1. Au răsturnat tronul și au creat republica.
2. Au voit să salveze republica restabilind justiția.
3. N'au urit pe nimeni, iar ei între ei s'au iubit până la moarte...”⁵⁾

³⁾ Carlyle, The french Revolution, Vol. III, p. 300.

⁴⁾ Ibidem, p. 305.

⁵⁾ I. Michelet, Histoire de la Revolution française, Vol. VII. p. 199.

⁶⁾ Ibidem, p. 197.

¹⁾ A. Malet, L'époque contemporaine, p. 55.

²⁾ Ibidem, p. 101.

Din monografia „României June“).

De Ion Grămadă.

Motto: „Altarul de jertf'al națiunii și
fim, și sufletul neamului nostru”.
(Imnul studenților, de G. Coșbuc.)

Viena, mai înainte capitala unei monarhii unitare, în care trăiau la un loc peste trei milioane de Români, a fost până la începutul erei dualiste — și este chiar și de atunci încoace — cel mai de frunte centru de cultură apuseană pentru România de sub sceptrul habsburgic. Din timpuri vechi întâlnim în ambele universități rudolfine și în alte altor școli înalte din acest oraș, nume românești, cari mai târziu au strălucit în țările lor.

Un Petru Maior și un Gh. Șincai au urmat la institutul Sfintei Barbara pe la 1780, un Gh. Lazar ia în 1805 parte la apărarea Vienei în contra lui Napoleon, iar mai târziu unul din frații Hurmuzachi, student, se luptă pe baricade alături cu colegii săi germani împotriva oștilor în-părătești. În liceul Theresian ilustrul elev T. Maiorescu face cinste neamului nostru prin talentele sale strălucite, și câți alții, ale căror nume au rămas necunoscute!

Dar toți acești studenți trăiau răslețiți, neavând o organizație, o societate în sinul căreia să se întâlnească în orele libere. La Pesta o astfel de societate studentească, cu numele „Petru Maior”, se înjghebase încă din 1862, adunându-i pe toți studenții români rătăciți în acel ocean străin. Exemplului acestuia îi urmau prin 1864 și studenții români din Viena, cari formară nu atât o societate în toată forma, ci mai degrabă un club social-literar fără statute, și necunoscut de guvern până în anul 1868, când fu transformat în „Societatea științifică și literară”, din care a răsarit, ca Eva din coasta lui Adam, „România”, mai numeroasă, mai activă și prin urmare cu mai mult drept la existență. Tot cam pe atunci se înființă la Graț „Românismul”, la Berlin „Familia”, iar ceva mai târziu în Paris „Uniunea Românilor”.

În loc ca cele două societăți din Viena să trăiască în pace și în armonie, ele se îndușmăneau necontenit, așa că bunul Român bucovinean Alecu Hurmuzachi împreună cu acei studenți cari formară un club „Club al indiferenților” stăruiră pentru fuzionarea celor două societăți în una nouă, cu numele „România Jună”, un adevărat azil pentru studenții români.

Căci ce este mai natural, decât, ca tînărul ce și-a părăsit vatra părintească, pentru ca după un timp mai lung sau mai scurt să și-o poată apăra cu iubire, cu abnegațiune de sine și cu înțelepciune, să și afle în oceanul lumii și un „Cap al bunei speranțe”, unde după lupte cu valurile tunătoare, să aibă repaos, izvor de recreare și întărire nouă, spre a întreprinde cu puteri proasfete călătoria ce și-a propus-o? — Astfel societatea academică „România Jună” purceasă din unirea celor două societăți, a fost, este și va fi o insulă în ocean, o oază în pustie pentru tinerii călători, cari ca și albinele merg să adune miere de prin flori străine, ca întorcându-se apoi acasă din fagurii lor să îndulcească neamul cel amărit.

Pentru prima dată ruit dela sinul părinților, din cercul nesmurilor, amicilor și cunoștințelor, și aruncat în mijlocul unei lumi nouă, plină de bunătăți, dar nici de cum liberă de răutate și de corupțiune, departe de ori ce ajutor și mângăiere și fără oarecare îndegătare binevoitoare pe calea sa, adese linsit de mijloace, sărman, ar putea oare junele student începe și continua cariera sa fără pricină și fără nici o scădere, dacă nu l-ar îmbrățișa inimi frățești cu iubire și prietenie, dacă unul mai expert nu l-ar îndatina cu mizeriile traiului lumesc, și n'ar afla încurajare, împintinare și su curs? Iubirea colegială o înlocuiește între străini pe cea părintească, sfatul și exemplul unui frate și amic înlocuiește paza și epitronia părinților, și iară că cu timpul din june dependent și povățuit, studentul devine bărbat independent și matur.

Deosebit de frumos descrie Mihai Teliman, regretatul foiletonist bucovinean, suferințele ce le-a îndurat în Viena, suferinți caracteristice

pentru toți tinerii noștri crescuți în atmosferă străină.

„Eram fericit, pentru că eram tînăr. Fruntea purtam cu sumeția tinereții, mândria floarei, nehibzuirea vîstărei, care nu știe că vin și brumi...”

Eram tînăr...

Aveam conștiință națională?... Nu; înimă numai. Crescut sub influențe diametral opuse genului românesc, îmi rămăseră numai amintirile casei părintești...

...M'am dus. M'am dus și capul cu via-i memorie-mi era plin de toată istoria lumii; știam bine-i Frideric Barbarosa, cunoșteam de rostul surorii din cântecul Nibelungilor, fraze goale din mulți autori... germani imprimate memoriei mele prin silă, cunoșteam castelele de pe malurile rîchului Rhin; cunoșteam câmpiile Andaluziei mai bine decât cuibul nașterii, cunoșteam seria regilor ce au domnit cu aviditate și cunoșteam și mai bine pe acei rari bărbați înălțați pe tronuri de a căror activitate s'au legat și fapte bune; știam toate, eram cosmopolit perfect, dar nu știam cine sunt.

M'am dus și m'am tot dus. Și în Putna zăceau oasele lui Ștefan cel Mare și eu m'am dus și nu știam că zac. Și m'am dus și nu știam, că coastele de oțel ale ruinei din Suceava sunt coaste românești; și m'am dus și nu știam că la Vama „Stălpul lui Vedă” și azi e spaima Tătarilor; m'am dus fără dragoste de țara mea și cu mai puțină geografie de cum o are puil de vultur ce își părăsește cuibul de pe goala stîncă. Și am sosit în Viena bloc eratic în ocean străin... și abia acum între milioanele de oameni am simțit că sunt singur. Pricipeam graiul ce-l vorbesc valurile ce mă încunjurau, însă el era străin și inima mea vădană a rămas.”

(Teliman amintește apoi despre o vizită făcută coloniei cehi din Viena: „Suntem străini și între străini înveți a fi al tău. Hai tu noi! Viena milioane numără de nomți, dar noi cehii avem locul nostru de întărire, localul nostru, unde fiecare suflare de a noastră aruncată în acest ocean își poate auzi graiul și afla mângăierea depărtatei vetre părintești.

Și m'am dus cu ei și am aflat colonia cehă adunată la masă în birtul lui Vrchlicki, patriot și el din câmpiile coroanei boheme. Au început a cânta la mijlocul mesei între pocale. Au cântat cântecul: Kde domor moy? (Unde-i vatra mea?) și la ultima ștrofă s'au rădicat toți cu un sfânt entuziasm și au jurat a muri pentru limba și țara lor. Și atunci am primit și eu botezul conștiinței naționale... Și-am înviat din morți. Ceea ce Cehii au răsădit în impresionabila mea inimă, a cultivat „România Jună” mai departe.

Și m'am întors în patrie, din Saul un Paul.”) p. 15—17.

Faptul acesta și multe alte de cari n'avem stire ne dovedește că mulți tineri români sosiți la Viena abia în „R. Jună” au început a deprinde limba românească și de aceea să nu ne mirăm că de câteva ori s'au declamat la ședintele literare poezii germane și că unii au scris în această limbă și petiții pentru primirea lor în societate...

Când tinerilor noștri din țările subjugate li vorbesc românește în copilărie numai doicile lor, iar ca juni învăță iubirea de patrie și de popor din frazele demagogilor, în loc să iee pildă din fantele fruntașilor naționali, și când sentimentul filantropiei li-se sădește în inimă prin trufia celor avuți, atunci o astfel de societate ca România Jună, în care se cristalizează caracterele, se oțelește sentimentul național, se șterge egoismul, se dezvoltă înțelegerea pentru interese comune, se largesc cunoștințele literare, se disciplinează și cresc bărbați cu abnegație, o institut românesc prin excelență, o adevărată școală a limbei și literaturii naționale, în care, — de multe ori sub privirea rece și bănuitoare a comiserului politienesc — se vorbește, se scrie și se discută românește, iar viitorii deputați naționali deprind dialectica și verva parlamentară.

Până la înființarea celei dintâi societăți de studenți români în Viena, odăile lor strănte, mansardele umede și friguroase în cari nenumărați tineri români și-au depănat cei patru ani de viață academică, au fost tot atâtea lăcașuri, în

ari literatura și cultura națională aflară cei mai inceri și mai înflăcărați învățăcei.

Privită din aceste puncte de vedere „România Jună” trece peste cadrele unei simple societăți academice, ea e o instituție națională, iar istoria ei, împreună cu a celorlalte două societăți anterioare, e oglinda fidelă a tuturor frământărilor politice, culturale și literare din țările românești; din această cauză, și fiindcă inimile tinereții universitare române din cele trei societăți aproape 50 de ani de-a rîndul s'au repercutat toate luptele de acasă, fiindcă acești studenți au tresăltat la toate bucuriile neamului românesc și au plâns pe urma tuturor întristărilor ce au trecut peste poporul nostru, e această monografie istorică și un capitol de istorie românească mai nouă, care s'a zămislit pe pământul străin.

Din pietate pentru înaintașii noștri am atîns în trecut, ca un fel de introducere, și istoria celorlalte două societăți anterioare: „Societatea științifică și literară” și soc. „România”, cari după fuzionare au dăruit „R. June” toată averea lor.

O monografie istorică a „României June” se impunea. Încă din 1895 — de când societatea noastră imitând pe celelalte societăți străine, și-a luat insigniile roșu, galbăn albastru), — o ocazia pregătirilor pentru jubileul de 25 de ani, „R. Jună” l'a fost însărcinat pe d. Al Vaida-Voevod cu compunerea istoricului societății. Neapărând almanahul literar, n'a apărut nici monografia istorică. De atunci a fost mereu amănată până în 1909, când d. Vespasian Paulincu, împreună cu pâr. Dr. Virgil Cioban care a oferit un premiu de 40 coroane pentru cel ce va scrie acest istoric, apoi în anul următor d. Ștefan Măreș, și-a adus iarăș aminte de proiectul din 1895, însărcinându-l înainte de un an de subsemnatul cu scrierea acestei monografii. La apelurile noastre trimise membrilor emeritați și onorari ai societății, ca să ne trimită amintiri, acte, rapoarte anuale ș. a. pentru compunerea istoricului „R. June”, nu ni-au răspuns decât dnii: Dr. Ilariu Pușcariu (Sibiu), Dr. Hângănuți (Prundul Bărgăului) prof. univ. Dr. I. Urban Jurnik (Praga), Andrei Bârseanu (Sibiu), T. V. Stefanelli (Cernăuți) și Vasile Halip din Iliești. Ceilalți dni, dacă vor afla unele lacune, să nu se supere; nu e vina noastră, e a dlor, cari n'au aflat de bine să ne învrednicească nici măcar de un răspuns.

Vor fi însă mulți și d. aceia cari vor pretinde să li-se amintească numele și cel mai neînsemnat bine ce l'au făcut societății. De li-am fi implinit dorința, ar fi eșit un pomelnic de nume obscure, bun pentru o liturghie ce li-se cânte „vecinica lor-amintire”, nu însă pentru o monografie istorică serioasă menită nu numai pentru foștii și actuali membri, ci și pentru publicul mare, care nu face parte din societate.

Din noianul de acte și notițe prăfuite, din vrafal proceselor verbale și ale rapoartelor anuale se desfac numai figurile puținilor membri, cari merită să fie trecuți posterității; toți ceilalți fiind priviți din depărtare, prin prizma nepărtinitoare și adevărată a istoriei, dispar, ei nu sunt pentru societate „piatra din unghiu” ci cărămizile mici și mari cu cari se zidește o clădire.

Nu vom pomeni nici neînțelegerile dintre difriții membri, căci nu ne interesează, și de aceea aci domni cărora li plao astfel de distracții, înzădar le vor căuta în această carte, căci nu le vor afla menționate. Astăzi toate aceste mici „inimicții” împreună cu „reglementările” unor membri dârji, cu dojanalele protocolare, sau cu expulzările „cum infamia” din sânul societății, — cu toată rigoarea și seriozitatea ce li-s'au atribuit pe vremuri — îți provoacă numai un zămbet de milă, nimic nu mai poți salva pentru posteritate, căci nu mai pasionează pe nime. Cei ce au suferit înă ne vor fi mulțumitori că-i dăm uitării, ca și luptele „opozitiei”, numită pe vremuri „găștele de pe Capitol”, pentru că uneori trezia societatea din leșin.

Studenților de acum însă și celor cari vor fi mai târziu membri „R. June”, cartea aceasta cu faptele antecesorilor lor, să li fie un necontentit imbold la muncă cinstită și desinteresată pentru neam, pentru țară și pentru limbă, având vecinic în vedere că timpurile viitoare sunt cuprinse în cel prezent, ca pătura de stejari în sămburile de ghindă.”

*) Care va apare la începutul anului acestuia.

1) Mihai Teliman, Foiletoane, Suceava 1906,

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească?

De Dr. Al. Tălășescu.

(Urmare).

Este dar invederat că limba nu se poate fixa decât la popoarele știutoare de carte în limba lor națională și numai la popoarele cari au o cultură națională unstară. În Transilvania și Ungaria viețuiesc peste trei milioane de Români, adică aproape tot atâți câți ar reveni pe Muntenia sau Moldova, dacă din nefericire aceste țări ar exista și azi în stare neunită. Aceasta ar legitima pe poporul ardelen să fie și el considerat de factor cultural național tot atât de însemnat precum este în mod izolat cel muntean, sau cel moldovean, mai cu seamă că găsim mai mulți români ungureni știutori de carte decât români în Regat, cu toată autonomia lor de secole și independență unitară de cinci zeci de ani.

Cu toate acestea limba românească n'a putut fi fixată până acum nici dincoace, nici dincolo de Carpați pentru două motive hotărâtoare:

a) În părțile în care Românii stau sub dominațiune politică străină n'au încetat atentatele de desnaționalizare dirijate în contra limbei române, mai cu seamă acolo unde dominațiunea străină se întinde și asupra bisericii și pentru conducătorii poporului, preoții, învățătorii și fruntașii satelor nu și-au dat seamă de importanța culturii limbii în conservarea naționalității ei s'au mărginit a propaga numai cultivarea religiei. Rezultatul cultivării numai al religiei îl vedem că în Ungaria se cere episcopat ortodox-ungur, în Bucovina unul rutean, pentru înmormântarea spre vece alor sute de mij de români cari și-au pierdut limba, iar în Basarabia furia de sugrumare a graiului românesc în biserici și școli durează de un secol, în timpul care toți boierii români, toată inteligența română s'a rusificat și poporul a rămas fără conducători conaționali.

b) În România limba nu s'a putut fixa pentru că a fost așa de mult de măturat din gunoalele limbei, venite de peste Balcani și mai este și azi; pentru că limba Moldovenească cu provincialismele ei pline de slavisme nu s'a generalizat încă în întreg Regatul. Unirea principatelor n'a putut aduce nici poporul în contact intim, pe întregă întindere a țării ca să-și poată comunica reciproc întregul vocabular, care nu le este comun. Această comunicare se face însă prin școală, prin literatură, mai ales prin ziare. Analfabeții fiind însă încă în mare procent în țară, mai ales printre femeii, unificarea sau mai bine zis fixarea limbei este departe de a fi săvârșită chiar și în Regat.

Este adevărat că literații caută să fixeze limba și acest curent de fixare a limbei prin literatură a trecut și Carpații, și dacă conducătorii neamului românesc din Ungaria vorbesc încă rău românește, mulți din ei scriu însă bine și aceasta pentru cei cari citesc este un enorm bine; dar cu toate că limba vie nu se propagă prin scris, ci prin graiu, totuși scrierea poate fi tradusă în graiu și poate determina un mare avânt în cultivarea și fixarea limbei.

Pentru că bine trebuie să înțelegem: nu este voie ca limba să fie fixată pe baze greșite, adică ceiace se chiamă limbă literară trebuie să fie limbă românească, cât de curată, cât de bogată și cât de nuanțată, întotmai precum un tablou artistic delectează prin multicoloritul, nuanțele și tonurile sale ochiul deprins, sau precum vocea muzicală încântă urechia și întregul nostru su-

flet prin accente armonioase. Limba trebuie să fie o comoară, și încă o comoară sfântă.

Cărturarii români din mijlocul secolului trecut dorind a fixa limba purificată de neologismele grecești, aduse de fanarioți, de cuvintele slave bisericesti și de cele ungurești au constatat că ea rămâne săracă dacă nu vor înlocui ceiace-i de aruncat. Cărturarii ardeleni păbrunși mai adânc de firea latină a limbei noastre, mai ales cei cari își făcuseră studiile la Roma, au căutat să curețe limba în părțile în care ea a fost mai mult alterată, în cărțile bisericesti. În același timp ei au stabilit o ortografie etimologică cam grea pentru un popor analfabet, cum era și încă este cel românesc, dar ea avea un ideal căutat în trecutul nostru romanic.

Nemulțumiți numai cu cuvântul românesc de origine latină *suflet*, ei au tradus *duhul în spirit*, iar *veacul în secol* și *veșnicia în eternitate*. Negreșit că n'au putut păstra cuvintele ca *leat, so-roc, letopisiti* (cum zice și azi ziarul „Adevărul”), *norod, bogdaprosti, blogoslovenie* și atâtea sute la fel.

Limba, la începutul secolului XIX-lea, în țările românești era atât de infectată de incursiuni din afară, că nu era de mirare că Academia Română numai decât la înființarea ei s'a ocupat de curățirea ei. De mirare este că d. Lahovary nu recunoaște Academiei noastre acest rol pe când în prima linie ea are datoria de a cultiva și conserva limba românească.

Iată două cuvinte de mare preț, dintre cari pentru d. Lahovary numai cel din urmă are valoare cu restricțiunea, să nu ieșim din casă ci să o purtăm în spinare. D-se a uitat că noi nu suntem melei și chiar melcul își părăsește casa când îi este prea strimț și din înșuși balele sale își construiește una mai largă, mai primitoare de progrese.

Am arătat împreună cu d. Xenopol că slavismele au intrat în limba noastră pe două căi: *cu sila*, adică prin siluire și *cu voia* prin bună primire, sau cum ar zice un ignorant al dlui Lahovary, prin *violenta* și prin *acceptare*. Cuvintele cari n'au fost bine primite n'au putut omori pe cele străvechi și au rămas timp de veacuri lungi dublate (să fiu iertat că nu zic *îndoite*, deoarece a îndoii are și un alt înțeles mai material.) Așa dar multe din slavisme au rămas în limba noastră până în ziua de azi în forma lor primitivă aspră precum este: *stîrnesc, zămislec, desnădăjdiesc, blagovestenie, săvîrșesc, slugă, slujnică, vîrstnic, nevîrstnic*, și alte multe asemenea, pe când cele primite de bună voie, ca o urmare a unor trebuințe ale timpului au căpătat deodată cu naturalizarea lor și o altă formă, mai elegantă, mai elastică, mai *mlădioasă* în conformitate cu geniul limbii române. Ce deosebire este între aceste două fraze: „*Blagoslovește Stăpâne pe norodul tău și Primește dragă iubirea mea!*” Amândouă sunt construite din cuvinte de origină slavă, dar de voi zice: „*Binecuvintează Doamne pe poporul tău!* și: „*acceptă dragă*) amorul meu!*” negreșit că partea sufletească a frazelor își schimbă numai decât valoarea în avantajul cuvintelor „*binecuvintare*”, „*iubire*” și „*primire*.”

Toate încercările de purificare ale limbii, cari n'au avut în vedere cerințele dezvoltării naturale ale limbii noastre pe calea frumosului, ei numai pentru simplul motiv că cuvântul învinuit e de origine slavă, au căzut dela sine. Nu s'a putut slaviza limba noastră în 800 de ani, cu atât mai puțin se putea ea latiniza din limba latină moartă în părțile ei unde viețuia într'însa focul sacru al românismului viu.

Această latinizare n'a putut reuși din cauză că limba clasică latină, pe care o cultivau scriitorii Romani și o vorbea numai o clasă de oameni suprapusă, se deosebea așa de mult de limba poporului, din care se nascu limba noastră în Dacia.

*) N'avem cuvânt corespunzător de origine romanică.

încât ea era neînțeleasă de popor. Așa că și fără intervenirea dlui Lahovary poporul român de azi, ca și cel de acum 1800 ani, n'a putut să primească inoculări cu sufletele hibride, ci numai cu sânge din sânge productiv, așa că neologismele noastre luate din limbile *neolatine* culte sunt cerințe firești ale limbii, pe care chiar d. Lahovary o caracterizează ca pe un organism viu.

Limba latină e o limbă moartă, ea nu poate alina necesitățile de viață ale limbii noastre cu toata că ea ne este limba mamă. Organismul mort are suflet rece, o amintire numai, el nu mai poate produce. O picătură de sânge dela un cadavru e otravă pentru sângele chiar al copilului său. Dar dacă există în o familie un membru a-nemic să-i împrumutăm sânge dela o rudă apropiată aflătoare în stare de sănătate exuberantă și nu dela un cadavru. Sau dacă voim să altoim, nu luăm coaja de trunchiu bătrîn, putred și mlădiță tină de inoculat.

Astfel limba latină nu poate fi destoinică de a servi de izvor de graiu decât cel mult pentru expresiuni tehnice pe terenul științelor și în special pe cel juridic, în care Romanii erau foarte distinși și fiindcă aceste cuvinte tehnice sunt a niște figuri maestrite din marmoră fină, sau turnate în bronz rigid, fără suflet propriu zis.

Din aceste motive prea firești împrumuturile de cuvinte pentru complectarea și nuanțarea limbii trebuie adresate *limbelor surorii neolatine*, cari prin atâtea opere literare și științifice neolatine încă din veacurile trecute și-au îndeplinit fixarea limbii lor. Același lucru îl fac și Slavii, cari aflându-se subjugăți de turci, sau de unguri, au rămas îndărăt cu cultivarea și fixarea limbii lor. Bulgarii și Sărbii se adresează pentru împrumuturi de cuvinte limbii ruse, iar Croații și Slovaci limbii Cehe ca limbilor mai culte și mai bogate, eliminând turcismele și maghiarismele din limba lor de ieri. Se ferece însă de limba veche slavonă, care nu are nuanțele timpului modern și fiind ea latina noastră o limbă moartă.

Dacă luăm la spicuire studiul dlui Lahovary, găsim că aproape singura valoare a acelei scrieri este stilul dsale decorat de *neologisme bine întrebuințate*. Pentru că să pun în evidență principiul că nime n'are voie să canonisească pe altul pentru același păcat de care suferă și dînsul, am spicuit puțin în textul studiului dlui Lahovary și am constatat că în cele 90 de pagini se repetă de nenumerate ori peste 100 de neologisme în contra cărora singur face procese de inquisitor.

Imi cer voie dela cititori să reproduc aici măcar odată cele mai principale neologisme pe cari după părerea susținută tot aici de dsa, ar fi trebuit să le exprime prin alte cuvinte scoase din ceasloave: Pag. 3: *violenta, manifestanți, categorie, representație, organizare, fond, piesă, amator, celebrăm*. Pag. 4: *ofensă, imaginar, transforma*. Pag. 5: *insipid, nefast, pasiune*. Pag. 6: *pedant, ignorant, concepție, instrucție*. Pag. 7: *expresivă, reacțiune, elită, locuțiune, legitim*. Pag. 8: *inevitabilă, superior*. Pag. 9: *fundamental, uz, atribuțiune*. Pag. 10: *a legifera, complexă, artificială, preconcept, regenerare*. Pag. 11: *fizionomie*. Pag. 12: *noțiune, patrimoniu, educațiune, cultură, indicată*. Pag. 13: *infiltrație, inundăție, invaziune, profesor, severitate, vicios, corect*. Pag. 14: *crispațiune, intensivă, exclamație, infectând*. Pag. 15: *extraordinar, elimina, transmite, purifice, experiențe*. Pag. 16: *epurațiune, ameliorațiune*. Pag. 17: *alterat, a contestat, relațiune, contact*. Pag. 18: *a afirma, minoritate*. Pag. 20: *afecțiune*. Pag. 22: *coincidentă*. Pag. 25: *extirpare*. Pag. 26: *puriști*. Pag. 27: *grațios*. Pag. 31: *extravagant, reprezentativ*. Pag. 34: *inopertun*. Pag. 35: *mentalitate*. Pag. 36: *specimen*. Pag. 37: *contemporan*. Pag. 38: *sintetizează, concretizează, fantasmă*. Pag. 46: *determinat*. Pag. 52: *a deriva*. Pag. 54: *tonalitate, contrast, nuanță, trivial, vulgar*. Pag. 57: *inversiune*. Pag. 60:

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

O garnitură frumoasă de piele englezească!

Unde se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru intelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

inerent. Pag. 67: bufonerii. Pag. 75: pitoresc. Pag. 76: citațiune. Pag. 83: profanațiune, corupațiune, revoltă. Pag. 90: compozițiune ș. a.

Scăderea numărului neologismelor în raport cu creșterea numărului paginelor este datorită că n'am voit să repet aici acelaș cuvânt care în realitate este foarte des repetat în textul dlui Lahovary.

Eu nu-i aduc învinuire pentru aceste cuvinte cari după mine sunt la locul lor, dar pe cari d. Lahovary nu le admite și altora, ba pentru această greșală închipuită îi tratează de ignoranți, pedanți, fabricanți de limba Volapük. etc. Voiesc să constat că d. Lahovary nu este în stare să scrie o critică literară fără a se folosi de o sumă relativ respectabilă de neologisme, care ajungea la un număr colosal dacă volumul scrierii ar fi fost mai mare.

(Va urma.)

Chestiunea românească din Turcia.

În politica externă a României, chestiunea macedo-română a jucat desigur un rol însemnat, dacă ar fi să judecăm după numărul și gravitatea conflictelor ce a provocat. Dacă ar fi să considerăm cineva realitatea și să pătrundă adevărul, atunci cauza națională a Românilor macedoneni apare sub o lumină foarte tristă.

Au ce-i drept vremuri mai bune, cari au permis oarecari succese, dar acestea sunt așa de neînsemnate față de progresele pe cari Grecii le fac pe socotala elementului românesc, încât nu merită să fie cântate.

Întotdeauna împrejurările au fost favorabile cauzei românești din Turcia, iar dacă nu s'a putut profita, cauza n'a fost decât lipsa unor elemente cu chemare de conducere pe de o parte, și lipsa unor mase luminate de condus pe de alta. Mai ales astăzi lupta care se duce nu-i luptă de rasă, de neam la neam, nici luptă de idei și de program între un grup și altul. Este o luptă de ură și persecuție între individ și individ, o luptă de nimicire și distrugere între aceia cari au împreună aceeaș datorie, datoria sacră de a jertfi orice energie numai în folosul intereselor naționale.

Astfel în timpul din urmă a făcut ieșire d. G. Murnu, un element de valoare necontestată. A fost destul ca să manifeste oarecari idei contrarii de credință și convingerea altora, pentru ca aceștia să arunce chiar la adresa familiei sale cele mai josnice insulte. Or, toată lumea știe că familia Murnu a fost pururea însuflețită de cele mai nobile sentimente, dovedind cu fapte iubirea de neam și patrie. Tatăl său, preotul I. Murnu, a reprezentat în capitala Ungariei timp de aproape treizeci de ani interesele coloniei macedo-române. Amintirea trecutului glorios al acestei colonii istorice, găsisse un adăpost strălucit în casa acestui mult venerat părinte, care n'a cruțat nici o jertfă pentru instrucția și educația națională a copiilor.

Liber e cineva să critice atitudinea și programul dlui Murnu, argumentele și chiar simpatiile și antipatiile sale, dar să pue în cumpănă bănuelii sentimentale familiei sale întregi, este o procedură pornită dintr'o patimă sălbatică, care din nenorocire formează nota caracteristică din întreaga mișcare.

Intr'o atmosferă așa de încălecată și de vițiată, în care insultele și intrigele țin loc de programe și de steaguri, de sigur că nu poate rodi cu spor nici un fel de muncă.

Cele mai arzătoare probleme, de a căror deslegare atârnă viața unui popor, sunt lăsate în

părăsire, iar când sunt aduse în discuție, stănesc atâtea furtuni de patimi și de animozități, încât fac imposibil triumful dreptei judecăți.

Astfel este chestiunea religioasă. Unii vorbesc de schismă, alții de împăcare cu patriarhul. Și toate astea când? Când patriarhul a dovedit cu pumnale și gloanțe că urmărește să stingă viața Românilor, când copiii noștri rămân nebotezați, iar morții neîngropați, când căsătoriile Românilor sunt anulate de arhieriei grece, când fiecare preot și partizan român a fost personal afurisit, când biserici și paraclisuri, case și chiar sate întregi au fost incendiate de bandele fanarului.

Astăzi, prin urmare, nu mai poate fi vorba de schismă, deoarece suntem schismatici de mult cu atât mai puțin de împăcare, deoarece ne facem ridicoli.

Mai sunt alții cari susțin înființarea unei biserici autocefale sub autoritatea sperimentală a unui cap religios ortodox din afară. De sigur că această soluție ar fi cea mai bună. Are însă un mare neajuns, că nu-i posibilă.

În sfârșit mai sunt alții, pentru ideea unirii. Era o vreme când această idee părea la mulți un spectru. Dacă luăm în vedere însă actuala situație, care a devenit așa de ticăloasă încât multă lume din popor strigă, că preferă un mitropolit turc decât un arhieru grec, atunci nu trebuie să ne mirăm că ideea unirii este luată de unii în serioasă considerație, pentru că este cu mult preferabilă situației detestabile de astăzi și pentru că este foarte ușor de realizat. Sub sentul unirii putem avea o mișcare organizată, un element disciplinat, școale și biserici ca lumea. Putem deveni în curind o forță reală, iar nu pe hârtie simplă. Se vor îndepărta de pe capul chestiunii multe nenorociri, între cari mai ales influența nenorocită a meschinierilor și intrizilor din afară. Tinerimea noastră înzestrată cu educație solidă, ar deveni un izvor de energii armonizate, cu folos real pentru cultura și civilizația neamului.

Argumentele contrarii se cunosc de mult. Le cunoaște toată lumea. Nu trebuie însă per-lut din vedere un lucru. Pe când biserica ortodoxă a fost în țară un izvor de viață și de renaștere națională, pentru elementul românesc din Peninsula Balcanică a fost o calamitate națională. Explicația e ușoară. În România biserica a fost condusă de patrioții români, în Macedonia de fanaticii greci. Aici în țară mitropoliții au fost în fruntea tuturor mișcărilor naționale, în Macedonia episcopii greci cu patriarhul în cap au fost și sunt în fruntea tuturor mișcărilor, cari țintesc distrugerea elementului românesc.

Pe lângă aceeaș partizanii noștri sunt așa de încercați, încât nu e nici o teamă de a pierde vreunul. Din contra, pot fi multe șanse de a câștiga noi elemente.

Nu susținem că biserica unită e singura soluție, căci nu emitem o sentință, emitem o părere. Să se convoace un mare congres național, să se discute toate părerile și hotărârea luată va fi de sigur cea mai autorizată, cea mai legitimă, iar pentru a fi cea mai bună trebuie să fie cea mai practică, căci orice întârziere devine fatală.

O altă problemă este chestiunea învățământului.

Aceasta a fost cea mai slabă parte din acțiunea propagandei românești din Macedonia. S'a făcut politică, gălăgii, tot ce poțtești, dar cultura serioasă română prea puțin. Or, se știe că trezirea tuturor popoarelor la conștiința națională se datorește în prima linie culturii și educației predate în școli. Înființarea unei tipografii prețuște în trecutul unui popor mai mult decât o victorie pe câmpul de luptă. Editarea de cărți pentru popor, organizarea de conferințe populare, de coruri muzicale și de toate binefacerile activi-

tății extrașcolare, strălucesc prin absența lor în programul propagandei noastre naționale.

Și ar fi încă multe de zis, dar e de prisos. Totul depinde dela cei prin cari sunt reprezentate interesele românești din Macedonia, punând pe ambițiunea și sentimentele personale mai puțin preț decât au pus până acum, având marea misiune de a se ocupa în liniște cu inaugurarea unei munci pozitive, de construcție și de înălțare, cu înfăptuirea de idei și de programe, cari să corespundă nevoilor mari cari se simt și evenimentelor grave, cari se desfășoară la fața locului, spre binele neamului și lauda lor.

(Noua Revistă Română) Ion D. Arginteanu.

Amintiri plăcute.

De Spiridon Carpus.

Iași, 1 Ianuarie 1912.

Amintirile s'aștern pe frunți bătrine. Se aștern totuși, nu cu aceeași putere de evocare, nu cu reimprospătarea unor energii pierdute, izvor ele înșile de viață, se aștern amintirile și pe frunți mai tinere. Din ele însă culegi numai nota glumeață, clipa de bucurie, momentul de înduioșare pioasă, când cine știe ce desamăgire prezentă te chiamă spre trecut.

O amintire e un ser. Da un ser. Totdeauna în ciasul amintirilor înviate, te simți mai aproape de tine, mai puternic, năzuești mai mult, fringi cătușe umilitoare, iubești, te înduioșezi, crezi urăști mai intens. Urăști? Natural; câte patimi n'ar adormi pe vecie, câte vorbe și atitudini cari odată ți-au ridicat în suflet valuri de mânie nu s'ar risipi ca întunericul în lumină, dacă amintirea reimprospătată n'ar veni mereu să ți frământa fărîma vieții trăite. De-i omul bun, o uită iarăși, o grămădește cu ciudă în fund de tot, dincolo de viață, o nimicește; de-i omul rău, și-i rău omul, o lasă cât mai aproape de dânsul, o molfăie în gură, o scuipă în față, o schimbă în scut de luptă.

Amintirea mea e plăcută. E o amintire de școală. Cine nu știe să povestească ore întregi, zile, săptămâni, întâmplări plăcute de școală? O lume întreagă coborită în cuprinsul unei săli de curs gimnazial, un potop de tulburări sufletești, unele grozave deși opreau respirația, altele fericite — toate grămădite în banca cutare, rîndul cutare, în dosul cutărui coleg. Fiecare simte că și-a lăsat din viața lui de elev în colțșorul cela de bancă, pe lângă iscălitura numelui săpat în cuțitaș, o părticică duiosă din cei mai plăcuți ani de copilărie și adolescență.

Ora de germană! N'am s'o uit nici când voi fi ministru — știi că atunci se uită trecutul mai ales —; bine, nici când voi fi ministru n'am să uit ora de germană!

— Ori cutare! Tradu mata — făceam Faust cu comentarii!

— Habe nun ach! Philosophie

Juristerei und Medizin

Und, leider! auch Theologie

Durchaus studiert mit heissen Bemühn.

— Destul, atât; tradu mata.

— Habe nun durchaus studiert mit heissen Bemühn — Am studiat din fir în păr cu multă rivnă — Philosophie, juristerei etc. etc.... und leider auch Theologie... și vai și Teologia...

— Așaaa; foarte bine. Spune'mi mata acum cum ai zice în nemțește: Eu așa fi venit dacă eram să fiu când voi fi părut să nu fi lovit...

— Ich... ich...

— Ia sama; aici întrebuintez mai mult ca perfectul conjunctivului; substantivul îl acorzi, știi, cu genitivul participiului activ perifrastic pasiv...

Dacă voiești să-ți cumperi ghetete solide și bune, pălării, albituri și mănuși moderne, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte **Leitner Lázár**, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13.

Cine ne părtinește pe noi și noi îl părtinim!

— Da, da, știu. Ich... ich... și peste ich nu puteam trece să mă picur!

Nu pricepeam pentru ce atâtea vorbe întortocheate cu rea voință într-o prăpădită de frază? Nu putea să zică? Eu sunt vesel sau după clasicul aforism al suplinitorului de latină: „Omul sănătos este fericit; eu sunt sănătos! — Am ris șapte zile încheiate de fericirea mărturisită a bucuriei noastre suplinitor de latină.

D'apoi ora de Matematici! Cum uram eu matematicile numai unul Dumnezeu mă știe; aș fi fost în stare să organizez un complot contra tuturor profesorilor de matematici; să-i extermin; ori eu, ori ei; din două, unul!

Netăgăduit, erau și altfel ca ceilalți profesori. Nalți, slabi, cu cioc sau barbișon, tuberculoși, cu cinci cute mari în față — două lângă nas, două în mijlocul obrazului și una mare, colosală, spăimântătoare pe orizontala frunții. — Căceau grav, larg de tot, miroseau urit a tutun sau tabac, pielea corpului le era rece ca de șopărlă, mai aveau doi ani și șase luni până la pensie, rideau numai în două împrejurări — când puneau 1 și înaintea fiecărei vacanții, în ajun, sara, când toți băieții, ca să-l mai potolim, îi ofeream un buchet de flori, o călimară de bronz, un „Labor-Virtus” sau alte obiecte alegorice.

Venea sfârșitul anului, eram în plin Iunie și eu tot nu mai puteam parveni să trec peste media 4.85 la matematici. Mă zvărcoleam „ca șarpele”, vorba profesorului de istorie, până ce căpătam un 6 ca să pot promova. Și să nu credeți că nu știam, că nu mi dădeam silință; la naiba, aveam și eu ambiția mea, învățam cu conștiință. Nu puteam însă înțelege o iotă. Mi-se păreau matematicile ca niște sperietori pentru elevi, niște împerecheri de linii, unghiuri și formule cari se potriveau cum trebuie pentru că așa voia dl profesor, pentru că așa scria în carte!

Străbătusem totuși cei opt ani de liceu fără să corijez la matematici. Deși nu's țigau, în clasa opta, tocmai la mal, am căzut la Cosmografie. Și să vedeți cum. După programul și după obiceiul profesorului unde urmașem liceul, cosmografia nu se făcea. N'o învățasem nici eu. Dincoace, unde am dat în particular, cu trei zile înainte aflu că se cere și Cosmografia. Învață dacă poți; am ametit-o așa de-un cincii! Restul materiei o știam bine; la ce aș avea să mint, vă spun sincer. În teză ne dă din Trigonometrie și Geometrie. Bravo! am scăpat; fac teza splendidă. În oral, ghinion, mă ascultă numai din Cosmografie; n'am știut. Emoția și gândul nenorocitului ce m'a lovit îmi întunecase și ce bruma mai învățasem. Mi-a pus patru în oral. Ei și? am teza bună; patru din oral și eu cel puțin 7 în teză numai bine, încă mai rămâne.

Când colo ce se întâmplă? Profesorul meu, om drept de altfel, bun, avea un mare cusur... era „logic”! Și să vedeți „logica” logicului meu profesor. Cică dacă băiatul ăsta n'a știut în oral și teza o are prea bună însămnă că... a copiat! Și pune-i 4 în teză și lasă-l corigent! „Logica” dlui profesor mă dăduse gata.

Ce să fac? Să mă împușc... nu voiam... și nici mă lăsa de acasă; să-l împușc... era păcat... nu era tocmai „logic”... om cu nevastă și copii... conservator la putere; să mă resemnez... să mă resemnez; și m'am resemnat!

Plecasem vara cea la țară, într-o localitate pitorească de toată frumusețea, un sat cu biserică domnească, înconjurat de pretutindeni cu păduri seculare de frasini, ulmi, molifiți; ședeam în Dobrovățul Vasluiului.

Imi pusesem în gând să mă îngraș; fusesem peste iarnă cumplit de bolnav; doctorul îmi prescriesese întăritoare, lapte, plimbare multă, liniște, aer curat dar mai ales... n'aveam voie să cetez nimic!

O săptămână, două am dus-o bine. Trăian ca'n via. Incepusem să uit „logica” profesorului meu. Într-o bună zi liniștea mea Robinsoniană se nimici. O carte poștală primită dela Iași îmi vestea să mă gândesc la... carte! De atunci, în fiecare zi numărăm cât mai am până la începe rea preparăției și cu fiecare clipă trecută simțeam că mă stăpânește o grijă obositoare, atât de obositoare că nopți întregi visam numai profesori de matematici, manuale de „logică”, întrebări gordiene, corigente spăimântătoare.

Slăbeam văzând cu ochii! Eram un nenorocit. Mă stăpânea adesea un dor aprins de pribegie; îmi venea să mi pun... flaconul cu gudron în traistă și ca un alt Jidan să infund codrii nebiruiți ai Moldovei, să ațin potecile și unde-oi întâlni urmă de profesor de matematici... să mă răsbun! Frate Pantilimon cum nu erai pe atunci în codri, ai fi găsit în mine un strașnic tovarăș de luptă! Eu contra „cărțurarilor impilatori” tu contra „ordinei sociale perverse” — vezi interviu: N. D. Cocca!

Colegii mei, fericiții mei colegi, îmi scriau scrisori de bucurie: „Tu ce mai faci? Eu petrec minunat; eri am vizitat Soveja, mâne plec pe jos la Slănic... am fost la bal la Vizantea... am întâlnit pe domnișoara X... îți trimite complimente și sărutări... prin mine... te dorește, îți urează spor bun la învățătură...”

Era prea mult. Sufeream ca un martir. Incepusem se urăsc bucuriile prietenilor și cunoștințelor mei. Imi lăsasem barbă mare, umblam nepeptenat, fără guler și manșete și în briul pantalonilor îmi plăcea să ascund câte-un pumnal de vânatoare. Hotărât, în mine colcăia nelămurit încă, germele instinctelor de răsbunare. Umblam până sub sară prin pădure, iscodeam potecile necercetate, bodogăneam singur și adesea mă trezea șgomotul propriului meu glas: „ucigașule, ucigașule!”...

Aveam momente de halucinație. Imi venise ideea macerațiunii corporale; dormeam prin smârcuri și mă hrăneam zile întregi cu pădurețe: „Asasinule, asasinule!”... Ruda unde stăteam în gazdă începuse să se îngrijorească de starea sănătății mele mintale! Avea dreptate. Voiți o dovadă? Cetiți această scrisoare remisă unui prieten. Cine-i psihiatru, să se pronunțe:

Dobrovăț, Iulie 1909.

Dragă prietene,

Lasă-mă să beau puțină apă, lasă-mă să mi șterg fruntea aburită de-un zăduf dogoritor; lasă-mă că mie cald, mi-e grozav de cald, mă înăduș, mă înec... ca un licean în fața impetuoasei comisiuni de capacitate! Uf! La 65 de metri deasupra nivelului mării, în mijlocul codrilor de mesteacăn, frasini și ulmi, în preajma atâtor izvoare șerpuitoare și să suferi de căldură! C'est abominabile!...

Știi ce făceam, iubite prietene, când am primit poștala ta? Să-ți spun?... Mi-e rușine. Mi-e rușine de tine, de prietenia noastră, de respectul ce-l avem unul față de altul. Dar să-ți spun... dăscălcam imberbul ist de creier — mânca-l-ași bătut în posmag! — silindu-l să înțeleagă că: Paralaxa unui astru în raport cu un punct dat de pe suprafața pământului, este unghiul sub care se vede din centrul acelu astru, raza pământescă dusă la punctul considerat!

Iac'așa, dacă-ți place!... Nu ride, iubite prietene, ci plânge-mă; plânge-mă, da. Amicul vostru e pierdut, sau mai bine; pe amicul vostru l-ați pierdut, sau și mai bine; amicul vostru s'a pierdut! dar plângeți-mă. Vă rog însă, nu cu lacrimi de dispreț, nu cu lacrimi... mărinoase. Cătați cuvinte de mângăiere fostului vostru prieten; reinviați adesea în mijlocul bucuriilor de-o clipă amintiri duioase din prietenia ce ne-a legat. Nu mă umiliți plângându-mă. M'ați jigni adânc în adânceimea

normântului meu! Șoaptele voastre răutăcioase r răscolii obraznic țărina durerilor mele eterne!...

O tempi, tempi! Am fost și eu ca voi odată! Instat-am și eu când-va din viața ușoară, fără griji și necazuri, a anilor de studii oficiale. Cunoșteam adică ce e școala. O, atunci filozofam mai mult. Eram atât de pătruns de sfîntenia și gravitatea acestui magic cuvânt: școală!

Ș'acum! O, cât mi-e rușine de pasul în care m'a surprins stupidul angajament al soartei. Resunesc; sunt un imbecil, un trădător, o canalie, un „mezerabel”! — iartă-mă, prietene, calificativele; trăsesc încă sub impresia înălțătoarelor discursuri din parlamentul regatului României!

Blasfem și maledicțiuni celui ce m'a îndemnat să părăsesc cărările voastre; topească-se ca stropul de rouă în faptul dimineții, gândul răuvoitorilor mei; alunecă ca șeful vântului prin spărturile unei cetăți mucezite, pizma ucigătoare de vieți; intunecă-se... dar ce zic eu; în zădar sunt vacetele mele! Plânsul meu n'are răsunet; lacrimile mele nu pot mișca pe nimeni... Amicilor, voi m'ați judecat!...

Tămplile mă dor, fruntea-mi arde, privirile mi-se painjenesc, un miros greu de pesteră pustie îmi înădușă respirația, mâinile mi-se închează în convulsioni spazmotice, imagini și contururi noi răsăr străfulgerate înainte-mi, glasuri și șoapte demonice mă stăpânesc. Fosforescență, insinuând cu gesturi ipocrite de felină, sorbindu-mi ființa prin dese clempăniri din dinți, întâlnindu-mă în puterea ei hipnotică. — Pitagora-demonul se așază stăpânitoare drept inimă! Adio prieteni! Domnie în adjutorium meum intende...

Raportul razei solare R la raza terestră r este egal cu raportul jumătății diametrului aparent al Soarelui la paralaxa sa orizontală...

Intuneric adânc. În fundul scenei, înconjurată de o pală lumină roșie, umbra Satanei intră pată într'un cavernos Mephisto, stășie zâmbind... mephistofelic peptul descolit al victimei. Ea se zbate crispatic, neputincioasă într'un geamăt înădușit de durere.

Tabloul perzistă chinuitor pe fondul din ce în ce mai întunecat al scenei înconjurat de-un alai de lugubre și șuerătoare glasuri. În aripa dreaptă, sus de tot, ca niște lumini bizare într'un imens pustiu de noapte se zăresc licărind batjocuritor, vârfurile unor sulți veninoase: $\cos(a+b) = \cos a + \cos b - \sin a \sin b$; $\cos p + \cos q = 2 \cos p+q \cos p-q$; $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$.

Zgomot mare pe toată scena. Se aud bubuituri puternice de tobe și sunete de trompetă. Ca zguduită de o putere uriașă grozava fiară, Pitagora, privește spăimântată în juru-i. Stropind văluri de sânie, repede, într'o încordare supremă, cu toată furia spăimântătoare a faptei infame bestie strivește în rosături dureroase trupul leșinat al victimei.

Păriuturi dese de tobe înecă văzduhul, glasuri vii de chemare rostesc rugăciuni pioase, sunete de trompete înaltă spre ceruri innuri de mărire, convoiul unei cete de îngeri se ivește spre răsărit purtând pe umerii albi vase scumpe de porțelan din care ruguri mirositoare de jertfă binecuvîntează cuprinsul.

Invinsă, umilită, fugind din fața dumnezeștei revelații, Satana se topește șuerind în umbră.

O căldură moleșitoare, parfumată, acorduri discrete de rugăciuni cântată, o rază puternică de lumină netezește în scilipiri de apoteoze cutele adânci ale victimei. Reinviată se școală, zâmbeste copilăresc în juru-i, alungă cu un gest ușor de pe frunte, greutatea unui vis obositor și... zvârlind cât colo Cosmografia o șterge fredonând un cântec, spre pădurea răcoroasă de mesteacăn!

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La soma de paste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Povestiri de femei.

Arta de a fi frumoasă.

PĂRUL.

Una din cele mai frumoase podoabe ale femeii este desigur părul. Pentru a-l păstra sau ca să ajungi să-l faci frumos, părul cere o îngrijire continuă, începând încă din copilărie.

Starea de extremă curătenie a pielii capului și a părului este prima condiție de sănătate, garantând frumusețea părului. Trebuie așa dar să vă faceți un obicei nestrămutat din aceia ca să vă spălați părul în fiecare săptămână odată și chiar de două ori.

Observați de multe ori că părul și-a micșorat volumul căzând cu abundență, că nu mai e vaporos și strălucitor. Părul e atunci bolnav și asta din pricină că pielița capului se usucă, soacă, lăsând astfel să se desvolte în profuziune, peliculele (mătreața). Primul lucru ce aveți de făcut e să căutați a vă scăpa de mătreața care înecă porii pielii. Spălați-vă părul atunci în fiecare zi până ce vedeți că mătreața a dispărut. Topiți în puțină apă o jumătate bucată de săpun din ceară albă și muiati în spuma aceia de săpun o periuță de dinți cu care începeți și frecați bine pielița capului, suviță de suviță. Și când părul e bine imbibat de săpun, într'un lighean de apă în care ați topit cealaltă jumătate de bucată de săpun, muiati-vă tot părul și frecați-vă puternic de data aceasta cu degetele, spălând bine părul. Schimbați apoi apa, rind pe rind, și clătiți-vă părul atâta, până ce apa rămâne limpede.

Acum se pune problema cum să se usuce părul? Nu întrebuințați în nici un caz procedurile electrice, căldura artificială, pentru că uscându-vă părul prin astfel de mijloace, firele de păr devin din ce în ce mai sensibile și se rup îngrozitor. După ce ați șters bine părul și văți svântat pielița capului cu un prosop curat, procedați a vă usca părul cu căldura naturală a mâinilor.

Masați-vă pielița capului atâta vreme până ce vedeți că rădăcina părului pierde umezeala și începe să se usuce. Atunci luați suviță cu suviță din păr și frecați-le pe rind între polurile palmelor.

Apoi când părul e aproape uscat periați-l cu o perie fină dinspre frunte și tâmplă drept și neted în jos, — nu în părți și oblice. Periați astfel părul tinde a crește în jos spre frunte și tâmplă, și conturul părului astfel crescut e un semn de frumusețe. Periați părul dar nu prea mult pentru că slăbiți rădăcina. E suficient patru-zeci de perieturi, în rind. Pe urmă începeți și vă masați pielița capului, așa, în sec, pentru că să activați secrețiunea glandelor sebacee.

Periați-vă puțin dar masați pielița capului, până ce obosiți. Odată operația aceasta sfârșită, lăsați părul despletit și dacă e soare stați așa și faceți părului o baie de soare cât mai îndelungată.

Lăsați părul să odihnească și cât stați în casă faceți-vă obicei și stați cu părul despletit, odihna și aerul prindu-i și chiar dacă vă coafați, faceți-vă o pieptănătură simplă cu ace puțin.

Iată o rețetă de șampoang sau săpun lichid:

Săpun lichid pur	100 grame;
Carbonat de potasiu	200 grame;
Apă destilată	2 litri.

Fierbeți-le bine la un loc până ce totul se disolvă apoi când e răcită compoziția, parfumați totul cu 200 gr. tinctură de vanilie sau orice alt parfum.

O mână din săpunul acesta lichid îl puteți întrebuința în locul unei bucăți de săpun din ceară pe care vi-l-am recomandat mai sus la spălătul părului. Ceaial de muștel de asemeni e foarte bun pentru a vă servi de el în locul apei simple, la spălarea părului.

Pentru a face să crească părul, totdeauna înainte de a văspăla la cap, cu două, trei ceasuri, masați-vă pielița capului cu lanolină pură sau apă de chinină.

De două, trei ori pe an eu îmi ard ușurel vârful șuvițelor de păr pentru a distruge firele de păr erupate la vârf, ceace e un semn că acele fire sunt atacate, bolnave. După ce procedez la operația aceasta mă free pe cap cu soluțiunea următoare:

Alcool de 95%	10 grame;
Apă destilată	50 grame;
Apă de rose	50 grame.

Și dacă vedeți că părul cade, se usucă și slăbește, nu esitați și mai ales nu neglijați să spălați-l în felul arătat mai sus, în fiecare zi, în timp de zece-patruzeci zile, veți vedea apoi că părul își va relua vigoarea zililor lui bune.

Dacă tratamentul acesta energie, a asprit și a făcut părul prea drept, ca să-i redați ondulările lui naturale aplicați pe păr soluțiune din:

Gumă arabică	100 grame;
Apă de rose	400 grame.

În fiecare seară împlețiți-vă părul în două coade și diminețile când aveți vreme faceți-i cât mai des băi de soare.

Dacă în ciuda tuturor îngrijirilor părul continuă a cădea, trebuie să observați dacă aceasta nu provine dintr'o stare de slăbiciune generală, de anemie. În cazul acesta îngrijiiți-vă sănătatea, luați fier sau faceți-vă injecții cu arsenic.

(Va urma).

Viorica Dumbrevă.

Calendarul.

Vrei, cititorule, să cunoști fezele prin cari a trecut calendarul care îți aduce a-nite de date d'utru'n an? Vrei să știi de când există, și cum s'a schimbat dela început și până azi? Urnează-nă atunci în rindurile de mai la v. le, căci pentru tine, cititorule care vrei să mă citești, am adunat toate aceste date.

Calendarul a fost cunoscut din timpuri de-ărtate. Se crede că numele calendarului (sau almanahului) derivă din grecește sau din limba arabă, iar Vestergiu susține că derivă din limba saxonă, bazându-se pe faptul că saxonii aveau obicei să însemneze pe scândurii lungi de-o palma, schimbându-le luni dintr'un an, și aceste scândurile zice Vestergan — se pot socoti ca almanahuri rudimentare.

Pe de altă parte, alții susțin că numele calendarului vine de la vorba latină Calendar, care la rindul său derivă din verbul calare (a călări, a convoca) de oarece papa, în vremurile de mult trecute la începutul fiecărei luni, convoca poporul și-i comunica zilele și sărbătorile din cursul lunii aceleia.

Cel dintâi almanah tipărit și-a făcut apariția în Ungaria la 1474. După doi ani, în 1476, a apărut și în Italia unul, iar un exemplar se conservă și azi, în bibliotecă Marciana.

Ce curioase erau almanahurile la început, în evul mediu, când călugării scriau în slove frumoase sau desennau în miniatură pe cărțile de rugăciuni (în aceea epocă manuscrise). În aceste calendare se vede corul omenesc înconjurat de constelațiile și de stelele cari se atribuiau fiecărei părți din corp; se văd noțiile de medicină și de astrologie, aceste două științe cari mută vreme au fost atât de strâns unue, în cât celebrul doctor medieval Bernard de Gordon zice că «fără un bun almanah, care se indice fașele lunii, medicina este o utopie»; se vede numărul zilelor egiptene, în cari nu trebuie nici să se lase sânge, nici să începi vre-un lucru. Dacă vrei să știi cari erau acele zile, iafale: 1 Aprilie, nașterea lui Iuliu; 1 August, gonirea lui Lucifer din Rai; 1 Decembrie, arderea Sodomiei și Gomorei. Luna Mai era rea pentru nunte; Septembrie pentru bogăji iar Octombrie și Novembrie pentru bătrini.

În anul 1542, itanul Pietro Pilate a publicat o carte asupra calendarelor pe 11 ani următori (1542-1552) pe care a numit-o almanach; dar cel mai celebru compilator de calendare a fost Nostradamus (pomenit și de Göthe în Faust), care a început seria profetilor cu spaimântătoare șale profeștiri asupra persoanelor, asupra agriculturii, asupra feutnelor atmosferice.

În secțiune, anul se compunea din zile neegale. În anul 527, călugărul Dioniso a propus să se adopteze Era Creștină, propunere care n'a fost adoptată decât cu mult mai târziu de Carol Magno.

Francia și Germania au adoptat această eră în secolul X-lea; Spania în 1100; Portugalia în 1415; Austria în 1453.

Totși, anul nu începea cu 1 Ianuarie în toate statele, ba nici chiar în toate orașele unui aceluiaș stat. Astfel în Veneția, anul începea la 1 Martie; în Florența și în Anglia la 16 Martie; în Franța la Paști; în Germania la 15 Decembrie.

Papa Innocențiu al XII-lea, în anul 1691 printr'o Bulă papală a stabilit începutul anului la 1 Ianuarie; dar pe când toate statele au adoptat această uniformitate, Anglia singură nu s'a supus decât în anul 1753.

Nici azi calendarul nu este egal pentru toți. Nu mai vorbim de al nostru și al tuturor ortodoxilor care este înapoi cu 13 zile.

În calendarul Ebraic anul începe în ziua de 15 Septembrie. Data aceasta însă nu este socotită să băbătoare, ci din contră ziua expiației, și se și numește ziua amintirei, sau ziua judecății, sau ziua în care va suna trâmbița.

Copții creștini din Egipt, încep anul la 1 August; Siriacii la 1 Septembrie; Nestorianii la 1 Octombrie; Mahometanii (al căror an este de 354 de zile) la 16 Iulie.

În India timpul este socotit cu sisteme foarte complicate, și anul nou diferă după localități. Ritul indian are patru perioade: al adevărului; al marelui;

destinului; al greșelii. Primul din aceste perioade se compune din 12000 ani dumnezeiești sau 4,320,000 de ani omenești, deoarece o epocă din viața noastră este egală cu o zi din viața divină. Suma totală a acestor epoce este 4,320,000,000 de ani, cari echivalează cu o zi din viața lui Brahma.

În China anul începe dela moartea lui Budha, adică 447 înainte de nașterea lui Cristos, și are 334 sau 335 de zile, cu 12 luni de 29 sau 30 de zile fiecare. La fiecare trei ani este o lună mai mult, numită O Kun; iar 60 de ani constă dintr'un ciclu.

Japonezii împărțeau timpul tot ca chinezii, dar de un timp încoace, au adoptat Anul Nou în ziua de 18 Februarie.

Cam încurcăta este socoteala timpului în lume, nu este așa?

Această varietate de calendare a făcut pe oamenii de științe să propună o uniformitate a lor, și celebrul astronom francez Flamarijon a propus ca anul să se fa a de 364 de zile. În acest caz, am avea 52 de săptămâni exacte într'un an, iar ziua care rămâne s'ar socoti o zi complementară, care după un period de 7 ani, ar constitui o altă săptămână ce se va adăoga anului în curs. Lunile în număr de 12, s'ar face de 30 și de 31 de zile, iar anul nou, ar începe la 31 Martie.

Un alt om de știință din Santango de Chile (Peruvia-America) a propus ca anul se facă de 13 luni decâte 28 de zile fiecare. Astfel de împărțea ar da un raport constant între zilele săptămânii și între datele lunare, în ziua de Luni ar corespunde datei 1, 8, 15, 22 ale fiecărei luni; ziua de Marți, datei 2, 9, 16, 23 etc. Luna a treisprezecea a propus să se numeasă Tri cembrie. Anul, în această diviziune a timpului, ar fi de 364 de zile, iar ziua a 365-a, se fe afară de calendar, fără dată și să fie o zi de sărbătoare universală.

Până la a eiaș schimbare, multă vreme va mai trece și multe calendare se vor mai tipări așa cum le-am apucat din bătrâni.

Roma, 1912.

I. T. Allan.

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufletesc ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru cetitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem conviași, că nu prin noi, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Aceasta intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție naționalistă în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și indemnurile de a se face vestitoarea tuturor dorințelor, gândurilor speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile coborâte adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului și resc, plătind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfrunat toate viforele calomniilor, minciunilor și bârfeilor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometru puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al primenirii și reînnoirii prin idei și oameni, proces care încetează niciodată la popoarele în cari e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se po aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stărpirea lor.

„Tribuna” intrupează ideea acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor cari pot pricepe în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Decidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an 26 cor.
Pe jumătate an 14 cor.
Pe o lună 2.40 cor.
Pentru România și străinătate 40 franci.

Societatea Filarmonică din Arad și — George Enescu.

Arad, 13 Ianuarie.

E cunoscut și publicului românesc din Arad frumosul avânt ce l'a luat societatea aceasta de muzică, din concertele simfonice ce au început a fi tot mai căutate și mai apreciate și dela care n'au lipsit niciodată parte din amatorii și cunoscătorii de muzică ai societății românești. Pătrunși de sentimentele profunde ale artei și animați față de mișcările serioase în legătură cu ultimele ecouri din lumea muzicală, cari puneau într'o lumină netăgăduită și câțiva din marii compozitori români, — membrii societății filarmonice în persoanele secretarului societății, d. Iosif Wagner și d. Zelner, șeful orchestrei muzicii militare locale, s'au gândit să împodobească repertoriul concertelor cu una din strălucitoarele perle ale compozițiilor românești. „Pastorală Română”, — de marele maestru, George Enescu.

În interesul acesta, d. Iosif Wagner s'a adresat direct maestrului, la Paris, solicitându-i învoierea odată cu textul compoziției Pastoralei.

D. George Enescu viu atins de această vădită dovadă de simpatie, răspunzând dlui Wagner și mulțumind societății pentru dragostea cu care se interesează nu numai de operele sale ci și de persoana sa, a binevoit a le scrie în scrisoare un scurt istoric a câtorva din capo d'operele sale precum și biografia sa.

Socotim ca foarte de interes nu numai pentru amatorii și cunoscătorii noștri muzicali ci pentru întreg publicul românesc, să facem cunoscut una din cele mai frumoase și mai glorioase figuri din lumea artei românești care incontestabil s'a impus astăzi, întregii societăți.

Dăm loc aci, întreg cuprinsului scrisoarei maestrului George Enescu, adresată dlui Wagner:

Scumpe Doamne,

Mai întâi vă mulțumesc pentru că v'ați gândit să inscrieți și una din operele mele, în programul muzical din concertele Dvoastră. „Pastorală Română” e cu adevărat una din operele tinereții mele: am scris-o când eram de 16 ani și a fost executată în anul viitor — la unul din concertele din Colonia, în Februarie 1898, unde a fost foarte bine primită atât de public cât și de presă.

Acela a fost debutul meu ca și compozitor. (Se știe că George Enescu este recunoscut mai întâi ca mare maestru violonist. N. R.)

De atunci s'a cântat: „Suite d'orchestre” tot în Colonia în 1904, pe urmă în Mahler-New-York, Nood-Londres, etc.; „Symphonie cu mitmayeur” s'a cântat în Colonia — 1906, apoi în Monte-Carlo, Filarmonia din Londra, apoi în Amsterdam, Damrosch-New-York, Fiedler Boston etc.; pe urmă cele „Două Rapsodii Române” cântate cam pretutindeni sub direcțiunea mea, au fost adoptate de Wood—Londra, de Mengellberg—Amsterdam și de Künwald-Philharmonie—Berlin.

Am apoi un mare număr de opere pentru muzică de cameră ca: „Două sonate pentru piano și violoncel”, un „Quator pentru piano și coarde”, un „Quator pentru instrumente cu coarde”, un „Diatur pentru zece instrumente de vânt”, cea

mai bună operă a mea, „Deux suites” pentru piano, „Variații” pentru două piano și alte melodii...

Ca violonist, în Ungaria o să cânt pentru cea dată la Budapesta, anul acesta, în ziua de 2 Martie în „Doppel Concert de Brahms” cu Casals.

Biografia mea...

Sunt născut în 19 August 1881 la Dorohoiu în Moldova (România). Am început să cânt la vioară încă dela vârsta de 4 ani, la 5 ani cântam la pian și la 7 ani am intrat în conservatorul din Viena; acolo am urmat cu Bachrich și Hellmesberger la vioară și cu Robert Fuchs, pentru compoziții.

Ieșit din conservatorul acesta la 11 ani obținând de acolo „Gesellschaftsmedaille”.

La 13 ani am intrat în conservatorul din Paris având pentru studiile de compoziție de profesori pe Massenet, Sedalgue, Faure; și pentru vioară pe Marsick.

Am ieșit din conservatorul din Paris la 18 ani, cu premiul întâi pentru vioară, neputând să concurez pentru premiul de onoare, fiind străin. Dar operele mele se cântau în vremea aceea, în clasă, la conservator.

De atunci locuiesc în toate iernile la Paris și în fiecare vară petrec o parte din vreme la curtea M. S. Regina Elisabeta a României, marea Carmen Sylva.

Având un fond de educație germană și locuind la Paris, pe care îl iubesc din toată inima, fiind Român din naștere, sunt esențialmente, *international* și țin în chip artistic, să trec ca atare, cu toată adorația ce o am pentru țara mea natală și pentru nenumăratele comori ale folklorului român.

Și acum scumpe doamne vă mulțumesc încă odată dvoastră, dlui Zellner, întregii orchestre și comitetului de concerte. Imi voi permite ca odată sosit la Budapesta să vă anunț.

În așteptare, vă rog să credeți în sentimentele mele de devotament.

George Enescu.

Paris — Ianuarie 1912.

Socotim că ne facem interpretul întregului public amator de muzică, rugând comitetul de concert al societății filarmonice locale, ca profitând de trecerea marelui maestru, Enescu, prin Ungaria, să aranjeze unul din concertele sale cu concursul marelui violonist.

Credem că bizuit și sprijinul publicului românesc acest festival artistic ar putea fi unul din cele mai reușite la Arad.

Și Cehan cere juria!...

Sub titlul răsunător „Dela calomnie la falsificare” „Românul” de azi publică o scrisoare din partea lui Cehan, directorul ziarului „Timpul” adresată dlui Vasile Goldiș, directorul ziarului „Românul”, în care tipul încearcă să conteste autenticitatea scrisorii sale reprodușă de noi în facsimil și cere și el juriu...

Ascultați cum glăsuiește Cehan într'un adevărat acces de hipertrufie a demnității:

„...Dar Vernescu a găsit cu cale să falsifice cuvântul *rost* în *rest* și să adauge, sau să ștergă cu clor celalalt cuvânt și să scrie *știe el*.

„Și bucuros de falșul care l'a făcut, triumfător vine să creadă că prin asemenea crimă penală m'a distrus.

„Distingerea (distrugerea, probabil) aceasta e a lui proprie.

„Aștept cu toată liniștea sufletească verdictul juriului de onoare și se va vedea atunci, care e vinovatul, declaratul, omul fără onoare.

„De altfel pe Vernescu îl declar ca pâlmit” (sic!)

„Românul” se asociază la cererea aceasta a lui Cehan și ne somează să supunem carta poștală examenului unei expertize chemată să constale dacă d. Vernescu a adaos ori a șters cu clor în text.

Răspund eu, căci carta postală se află în posesiunea mea. Am mai declarat că o arat cu plăcere ori cui. N'am nimic nici împotriva unui examen de experți, aceasta ar trebui însă să se întâmple în prezența mea și a unor martori. Întreb însă, care ar fi sancțiunea, când această expertiză ar constata și ea, ceea ce poate constata omul care vede scrisoarea și nu suferă de miopie... morală. Să răspundă întâi „Românul” la aceasta și apoi — primose expertiza.

Arad, 13 Decembrie 1912.

Sever Bocu.

Cronică din Paris.

Lumea dela Sorbona. — Un episod înduibător. Evaziunea căpi/anului Lux și raporturile franco-germane. — Colonia română din Paris. — Furtuna în Franța.

Paris, 6 Ianuarie 1912.

Suntem după anul nou; florile s'au mai împuținat pe străzi și bomboanele nu se mai desfac cu atâta îmbelșugare. D. Fallières! și înalții demnitari civili și militari ai Franței se odihnesc după atâtea ceremonii oficiale de rigoare. Nu pot spune că Parisul s'a liniștit, fiindcă sgomotul marelui oraș e veșnic același; totuși simți pretutindeni o destindere, după acivitatea febrilă de pe timpul sărbătorilor. Și ce este mai interesant: cursurile dela Sorbona au reînceput azi. Prin curțile, amfiteatrele și sălile străvechei universități a reînceput acea mișcare de stup, atât de caracteristică și voioasă. Maestrii și-au reluat locul pe catrede și auditorii pe bănci. Uzina de idei funcționează din nou. Din nou ai prilejul să-ți înviezi mintea și să-ți recrezi sufletul la atâtea și atâtea cursuri frumoase. Prin amfiteatre se înghesuiesc iar o mulțime de chipuri tinere, minți proaspete, dornice de învățătură, inimi calde ce vibrează la tot ce este frumos. Da, astăzi la cursul marelui filosof Bergson, am avut iar ocazia să contemplez acea mulțime familiară a amfiteatrelor dela Sorbona și dela Collège de France. Am văzut francezi vioi, rusoaice atente, americani atletici, români bruni și eleganți. După aceea pe la ceasul când Sorbona își încheie porțile m'am amestecat și eu în oetele de studenți și de studente, ce se împrăștiau grupuri-grupuri de-a lungul bulevardelor Saint-Michel și Saint-Germain, prin bătrâna și pitoreasca rue Saint-Jacques pe unde l'am căutat dornic cu privirea pe bunul abate Cognard, și prin rue Neuve-Ste Geneviève infiorată de umbra lui Moș Goriot. În momentele acelea, într'adevăr, gusti deplină, melancolia și totuș așa de tinereasca poezie a Cartierului Latin.

...Sunt optsprezece ani de atunci, prin 1893, Cartierul Latin era în stare de asediu. Studenții parizieni erau îndârjiți pe d. Bérenger, care voise să oprească anualul bal al tinerimei, așa numitul Bal des Quat'z-Arts. Poliția s'a ciocnit de baricade, o încâierare serioasă a avut loc între solii autorităților și între studenți. Au fost ridicai mai mulți răniți de ambele părți. Un grup de studenți francezi, după o luptă cu agenți polițienesci s'a retras într'un moment dat în curtea Sorbonei. Dar când să urce scara de piatră a universității, ei se retrag uimiți. Jos la picioarele lor, un pachet curios scotea plânsete ea de copil. Și era copil, într'adevăr, o fetiță de vre-o câteva luni, depusă acolo de vre-o mamă denaturată. Spectacolul acesta a înduibat inimele tinerilor studenți și un sentiment unanim și spontan i-a pornit să facă un gest de toată frumuseța. Ei au ridicat fetița de pe pietrele reci și toată ceata — erau vre-o cincizeci — au așteptat sfârșitul încâierării, după care au mers cu toții la comisar, declarând

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stofe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

că dorose să adopteze în grup pe mica părăsită. Și așa au făcut. Plăpânda ființă care s'a schimbat cu vremea într-o dulce și grațioasă pariziană a fost botezată de tutorii ei cu numele de Lucie Bagarre (cuvântul din urmă înseamnă pe franțuzește „încăierare”). Ea a fost crescută pe seama studenților, dată la școală și apoi în ucenicie la o modistă. Astăzi, ea se numește dra Lucie, este o fată de toată frumusețea și de o virtute exemplară. Dar greșese: nu mai ese fată ci soție, căci acum cinci zile a avut loc căsătoria ei cu un negustor-brutar al Parisului. Zestrea i-a fost constituită de aceiași tutori cari au îngrijit de ea și până acum. Cea mai mare parte din foștii studenți dela 1893 au asistat la nuntă, veniți din cele patru colțuri ale Franței. Și acești actuali deputați, magistrați, profesori, scriitori, avocați etc., a acestor oameni gravi și așezați vor fi retrăit de sigur cu multă duioșie epoca pe când, tineri sglobii și entuziaști, ea sângele elocotind în vine, ei se băteau cu poliția în nepăsarea primei lor tinereți!

...Îndrăznețea evaziune a căpitanului francez Lux, care arestat în Germania sub inculparea de spionaj, a reușit să fugă din redevabilă fortăreață dela Galtz, e preocuparea de căpetenie a Francezilor în zilele din urmă. Dar importanța acestei chestiuni nu stă tocmă în faptul evadării căpitanului Lux, ci mai cu seamă în starea de spirit care a dat naștere. Din toate articolele de gazetă, din conversațiile particulare, din atitudinea foarte semnificativă a lumii oficiale de aici, reiese, fără ștațe ca să zic așa, probabilitatea unui viitor război franco-german. În nici o epocă mai înainte de acordul în chestia Marocului, n'a fost pusă mai mult în evidență quasi-siguranța unui apropiat război european. Francezii cel puțin judecă această eventualitate fără patimă, fără precipitare, cu un sânge rece perfect. Germanii la rindul lor nu încețază dea se ocupa de acest viitor mare război. S'a pomenit și în Franța de faimosul articol din „Kölnische Zeitung” în care corespondentul parizian al acestei gazete, vorbește cu o seninătate admirabilă de așa zisa ignoranță a soldatului francez. Corespondența aceasta a avut aici la Paris un mare succes de ilaritate. Parizienii se strîmbă de ris în fața acestor afirmațiuni nențești. Și într'adevăr, numai un gazetar german e în stare să atingă nota cea mai înaltă a ridiculului cu o așa imperturbabilă gravitate. Dacă faptul de a afirma astfel de năsbătii e capabil să însuflețească armata germană, apoi e de așteptat ca ea să întoarcă în curînd eroismul bătrînei garde a lui Napoleon I. Căci publiciști de talia încântătorului corespondent, a lui „Kölnische Zeitung”, slavă Domnului! nu trebuie să lipsească în marele imperiu al lui Wilhelm II!

Imi ajung la urechi vești din ce în ce mai frumoase asupra cercului studenților români din Paris, cu sediul în rue de Seine, Nr. 40. Nici o dată românii cari studiază în capitala Franței n'au trăit într-o mai intimă comuniune sufletească, ca acum. Firește că ar fi încă multe de făcut întru ajungerea unei mai strînse solidarități între ei, dar faptul că ei se adună acum la olaltă constituie un succes neașteptat pentru trăit până acum între dânsii românii din Paris. Și sunt numeroși! A trebuit intervenția energică și grațioasă a dnei Pilat pentru a înjgheba drăguțul local din rue de Seine. Este acolo o sală de muzică, o sală de studii, o bibliotecă. În fiecare seară tinerii studenți se adună la olaltă în discuții serioase ori glumețe. De mai multe ori pe lună au loc concerte, șezători literare, conferințe. Pentru sara de revilion (stil vechiu) se fac pregătiri frumoase în vederea unei lungi petreceri în comun. Printre cei mai activi și utili pioneri întru formarea unei comunități cât mai perfecte, sunt, de bună seamă dnii Tafrali, eminentul arheolog român, Georgescu, Furtună, Ifrim, Moșoiu etc. Observ că n'am întâlnit la cercul românesc de aici decât pe un singur român transilvănean pe d. Vasile Stoica.

...Vijelii puternice scutură Parisul de vre-o câteva zile. Vântul urlă pe străzi improșcând cu stropi de ploaie și cu foarte rari fulgi de zăpadă. Aseară el a desrădăcinat chiar doi castani de pe marele bulevarde. Vremea se schimbă totuși cu o repoziciune surprinzătoare: pe ziua de azi am văzut de cincisprezece ori cerul senin. Și de alte cincisprezece ori el a fost încercat de nori fugari. Și este frig. De pe marea Măneci iară, ne vin știri îngrijitoare: vapoarele cari fac cursa între Anglia și Franța sunt amenințate la fiecare

moment să facă naufragiu: de asemenea și vasele cari deservece coloniile franceze din Africa. Într-o Paris și mai multe orașe din provincie comunicațiunile telegrafice și telefonice sunt întrerupte tot din cauza furtunei. Parisul însuși are un aspect din cele mai curioase; trecătorii de pe străzi își fac impresia unor păsări monstruoase, căci vântul le umflă pulpanele paltoanelor de nu-i lasă să înainteze. Pălăriile zboară prin văzduh, și mai ales cele femecești. Eri am văzut trecând prin aer, ca un șarpe sburător, gulerul de lutru al unui elegant parizian. Pentru a se putea pune mâna pe el s'a organizat o adevărată vânătoare. Sena crește și țele ei curg turbure și posomorâte ca în vremile cele rele. Pretutindeni își vine la urechi tânguirile vântului de pe stradă. Numai în gările trenului subpământean e liniște și căldură. Văzduhul e senin și nemișcat; nu auzi nici plânsetele vântului, nici stropii de ploaie isbindu-se de acoperișuri sau trotuare. Și mă gândesc la aspectul pe care-l va avea pământul nostru când cei din urmă oameni vor fi siliți să-și petreacă viața prin subterane, în momentele când globul sub-lunar va prezenta o suprafață pustie și dezolată de un îngheț lungubru.

C. R. B.

Revelionul în Arad.

Societatea românească din Arad, credincioasă obiceiului din bătrâni, a serbat și de data aceasta seara de Sân-Vasii împreună, în sala specială a restaurantului „Millenium”.

Dintre oaspeții numeroși cari au luat parte la această serbare familiară ne-am putut însemna, în fuga condeiului, pe următorii:

D. Dr. Nicolau Oncu cu doamna, P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, Octavian Goga, Sava Raicu, Petru Truția, Dr. Ioan Nemet cu doamna, Vasile Papp cu doamna, Sever Bocu cu doamna, Octavian Tăslăuanu, Trifu Lugoianu cu doamna, George Popovici cu doamna, P. Vasilon cu doamna, Ioan Tatu cu doamna, Ioan Moldovan cu doamna, Virgil Antonescu cu doamna, dșoarele Letiția, Minerva și Livia Dimitrescu, dșoarele Zoe și Aglae Papp, dșoara Georgina Cornea, dșoara Astra Hodoș, George Nichin, Ilie Pap, Mihai Popoviciu, Alexandru Anciu, Petre Ungureanu, I. Brut Păcurariu, D. Stefanovicu, P. Opreanu, Eugen Ciorogariu, Basil Moga, Ioan Șistarovețan, D. Apăteanu, Șt. Neamțu, redactorii „Tribunei” și mai mulți alții.

Anul nou o fost salutat de d. Dr. Nicolae Oncu, care luând cuvântul constată cu bucurie prezența unui public atât de numeros și de ales adunat în numele dragostei de neam. Își exprimă bucuria că între cei de față îndeosebi poate saluta pe cel mai de seamă și mai vrednic fiu al neamului nostru, d. Octavian Goga. (Aplause furtunoase și îndelung prelungite). Dorește, apoi, tuturor an nou fericit, iar neamului înfăptuirea nădejdiilor sale.

Li răspunde d. Octavian Goga care e primit cu aclamații de însuflețire. Anul trecut — începe d. Goga — ne-a găsit în luptă, dar aceasta nu a fost o luptă între două generații, n'a fost o încăierare între tineri și bătrâni, ci a fost ciocnirea alor două curente, a fost o luptă între un curent de muncă înțelegătoare a spiritului vremii și între curentul advers.

Lupta aceasta a fost pornită de o seamă de tineri înflăcărați, dar nu contra bă-

trâneței — zice mai departe d. Goga — căci văd între noi și oameni în vârstă, fapt care ne dovedește odată mai mult, că această luptă nu s'a dat între două generații, ci între două curente opuse. Ne pare nespuse de bine că putem saluta în mijlocul nostru pe unul dintre cei mai venerabili reprezentanți ai vechei generații, și închin paharul în sănătatea acestui reprezentant d. Dr. Nicolae Oncu care deși bătrân de ani, e cu sufletul veșnic tânăr.

De încheiere a vorbit P. C. S. d. Roman R. Ciorogariu care binecuvîntă anul nou cu dorința ca acesta să aducă reînvierea tuturor sentimentelor stivite și profanate anul trecut. Închină în sănătatea dlui Octavian Goga, urînd poetului suferințelor noastre să ajungă să poată cânta și gloria noastră.

Tot P. C. Sa d. protosincol R. R. Ciorogariu a vorbit ridicând paharul în sănătatea dlui Sava Raicu, omul muncii, întrupate.

Petrecerea s'a continuat în vie animată până târziu spre zori.

INFORMAȚII.

ARAD, 13 Ianuarie n. 1912

† Vasile Lascar.

Cetim în „Doljul” din Craiova că tînărul Vasile Lascar, publicist care și-a creiat oare-care nume, lovit de o boală grea, a răposat zilele aceste în Viena, unde merse să-și desăvârșească studiile.

Răposatul nu împlinise încă vrîsta de 23 de ani, a publicat însă cu toate aceste foarte multe poezii prin „Convorbirile critice” ale dlui Mihailache Dragomirescu și în revista „Ramuri” dela Craiova. Era un băiat mititel, cu ochii stași de suferință, palid și veșnic și visător. Se învârtea și el prin cafenelele Bucureștilor, discuta literatură și privea cum treceau pe dinaintea ochilor lui femeile frumoase.

În vremea din urmă ne-a trimis și nouă câteva poezii. Dorea să se ascundă sub un nume de femeie. Căutând prin saltare am dat de una pe care o publicăm aici:

Mi-a căzut o floare 'n stradă,
Cea dintâi și mai frumoasă!
Un drumet a ridicat-o
Și s'a dus cu ea acasă...

Dar de-atunci, când vine noaptea,
Eu deschid fereastra 'n stradă,
Și pe lângă zidul negru
Las o floare 'n jos să cadă...

Noaptea asta nu mai vine!
Și-l aștept'o floare 'n stradă...
De-o veni târziu, aicea
Aș voi să nu mă vadă...

Stîng și lampa să nu creadă
Că tin pentru el lumină...
Dar aș vrea să mă surprindă,
Ca să nu mă știu de vină...

A venit și... n'am stîng lampa!
Am uitat-o și-i mai bine,
Floarea iar a ridicat-o
Și s'a dus zîmbind spre mine...

Dar pe când mergea, deodată,
S'a oprit în drum cu floarea
S'o sărute 'n timp ce 'n ramuri
Triluia priveghitoarea...

Mi-a căzut o floare 'n stradă,
Cea dintâi și mai frumoasă...
Un drumet a ridicat-o
Și s'a dus cu ea acasă...

De atunci, când vine noaptea,
Eu deschid fereastra 'n stradă
Și pe lângă zidul negru
Las o floare 'n jos să cadă...

Tuturor abonaților și cititorilor niștri le dă
m.

An nou fericit!

— **Starea sănătății Maj. Sale.** Din Viena se nuntă: „Correspondența Wilhelm”, față de știrile răspândite în străinătate despre starea sănătății împăratului Francisc Iosif arată că indispoziția ușoară de care Monarhul a suferit în ultimele săptămâni ale lunii Decembrie a dispărut cu desăvârșire; Împăratul se bucură în momentul de față de cea mai perfectă sănătate și acordă în fie ce zi audiență specială; chiar azi Suveranul a primit de cancelarul Aehrenthal într-o audiență lungă.

— **Asentările în comitatul Aradului.** Proiectele militare sunt încă în discuție și cine știe când vor deveni legi, administrația militară însă s'a îngrijit să fixeze, ca altele, pentru primăvară timpul asentărilor și planul acestora — pentru comitatul Arad — a și fost înaintat ministerului spre aprobare. În comitatul nostru asentările vor începe în Martie cu cercul Târnova și vor sfârși în 22 Aprilie cu Aradul, în ordinea următoare:

Cercul Târnova: 1, 2 și 4 Martie, cercul Boroș-Sebeș 6, 7, 8 și 9 Martie, cercul Boroșineu 11, 12, 13 și 14 Martie, cercul Pecica 13, 14, 15 și 16 Martie, cercul Halmagi 16 și 18 Martie, cercul Chișineu 20, 21, 22, 23, 26 și 27 Martie, cercul Maria-Radna 29, 30 Martie și 1 Aprilie, cercul Șiria 3, 4, 6, 9 și 10 Aprilie, cercul Alotea 12, 13, 15 și 16 Aprilie, cercul Arad 18, 19, 20 și 22 Aprilie.

Asentările se vor ține pretutindeni în sediul cercului cu excepția Târnovei care va avea asentările în Pâncota.

— **Dela universitatea săsească.** Cetim în „Unirea”: A apărut anuarul universității săsești de pe anul de gestiune 1909, din care estragem următoarele:

Universitatea săsească susține în următoarele

orașe școli industriale: Agnita, Bistrița, Brașov, Mediaș, Sibiu, Cobalm, Sighișoara, Sebeșul-săseș și Orăștie. Școlile acestea au fost cercetate în anul 1909 pe cum urmează:

În Agnita au fost înscriși 208 elevi de meserii, dintre cari sași 156, maghiari 17, Români 35; Bistrița, înscriși 218, dintre cari sași 116, maghiari 26, Români 76; Brașov, înscriși 430, sași 216, maghiari 45, Români 168; Mediaș, înscriși 311, sași 190, maghiari 63, Români 53; Sibiu, înscriși 600, sași 397, maghiari 26, Români 117; Cobalm, înscriși 126, sași 78, maghiari 20, Români 24; Sighișoara, înscriși 199, sași 155, maghiari 27, Români 17; Sebeșul-săseș, înscriși 185, sași 85, maghiari 7, Români 92; Orăștie, înscriși 211, sași 21, maghiari 60, Români 128.

— După cum se vede din datele acestea, mai tare au îmbrățișat meseriile Români din jurul Orăștiei, unde elevii români întrec cu mult numărul elevilor străini, și cei din jurul Sas-șobșului. Mai amuțiti se par a fi Români din jurul Sighișoarei și a Mediașului, unde elevii de meserii sunt în disparență minoritate.

Sunt interesante și datele privitoare la brânșele reprezentate de acești elevi. Astfel aflăm, că mai puțini elevi au îmbrățișat meseriile de sculptor, argintar, lucrător la bronz, la instrumente muzicale, arme, șelar, țesător, împletitor de corfe, pălărier etc. Lucrări mai fine nu au avut ucenici.

Mai mulți sunt: zidari (127), croitori (151), cismari (225), păpucari (223), măsari (342), lăcățari (211) apoi: fauri, tinichigii, rotari, curelari, hârdași, măcelari, franzelari etc.

În diferite ținuturi se cultivă mai ales meseriile: În Bistrița olăritul; în Brașov turnătorii de fier; în Brașov și Orăștie țesătorii; în Brașov, Sibiu, Sighișoara strungăria; în Mediaș meșteșugul de a coperi cu țigla etc.; în Orăștie, Agnita, Bistrița morăritul; în Sibiu franzelăria etc.

— **Dela „Asociațiune”.** Și-au mai rescumpărat felicitările de anul nou 1912, contribuind în scopul înzestrării „Muzeului Asociațiunii” următorii P. T. Donni cu următoarele sume, pentru care le exprimăm sincerele mulțumiri ale comitetului central al „Asociațiunii.”

Dr. Leon Domide, Dej 5 cor., Dr. Zosim Chirtop, Trăscău 20 cor., Sever de Barbu Reghin 5 cor., P. Stoica, Satul-nou 2 cor., Petru Negru, Carol Kiss, Train Doșlea, George Fillingner, Ioan Gașpar, Pavel Rudnecan, Alexandru Andrei, Trifon Miclea, Traian I. Mareu, Nicolae Gașpar, Romul Balnojan, Dr. Victor Mihailaș, Lazar Ortopan, Romul Pop toți din Satul-nou cu câte 1

cor., Gavril Precup, Blaj 3 cor., Andrei Vodă, Ormenișul-de-Câmpie 4 cor., Dr. Valeriu Seni Năsăud 4 cor., Elena Petrașcu, Sibiu 6 cor., Dumitru Vulcu Sibiu 3 cor., Galacteon Șagău, Sibiu 10 cor., Baziliu Hodoș, Ieland 4 cor., Romul Furdul, Câmpeni 4 cor., Dr. Eugen Bran, Teaca 10 cor., I. F. Negrutiu, Blaj 4 cor., Dr. I. Vescan, Teaca 5 cor., Simion Stoica, Abrud 4 cor., G. Urzicanu, Corbu 3 cor., Dr. Petru Nemeș adv. Aiud 5 cor., Atanasiu P. Bologa, Lupeni 5 cor. Total 117 cor. Suma contribuțiilor de mai înainte 204 cor. Suma totală 321 cor.

Sibiu, 11 Ianuarie n. 1912. — Biroul „Asociațiunii.”

An nou fericit

poftesc mușterilor mei români

Geller J.

giuvaergiu

Arad, Andrassy tér 14.

x Oferă albituri pentru mirese, lucru propriu, în executare solidă și specială: Heim I. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

x Activitatea vrednică a seminarului juridic Dr. Geréb, a arată mai bine numărul studenților și candidaților pregătiți. În semestrul trecut au fost pregătiți pentru riguroase 93 de inși, pentru examenul fundamental 46 iar pentru cenzura de avocat 12 candidați. Rezultatul a fost uimitor nu numai că au trecut toți cu preparați de institut, dar au obținut și note excepțional de bune.

De aceea toți cei ce prepară vre-un examen la drept (fundamental, de stat, riguros ori cenzură) să se adreseze necondiționat la acest unic institut, care prepară foarte conștiințios, în schimbul unei remunerații bagatele. În toate afacerile de facultate dă lămuriri gratuite. Seminarul juridic, Dr. Geréb, Cluj Str. Farkas Nr. 5. Telefon 1053.

x Înainte de inventar, scădere la preț, gente, mufuri, săculeți pentru dame, articole de piele, gucker-e, și diferite articole cu prețuri ieftine de ocazie în prăvălia lui Hegedüs Gyula Arad, Piața Andrassy Nr 15. Telefon 506.

x Cei cari cumpără plane să inspecteze mai întâiu depozitul din Cluj al lui I. Triska, distins cu cele mai mari premii pentru că ține în magazin numai cele mai bune plane, pianine harmonii de cel mai bun fabricat, și e totodată cel dintâiu și cel mai vrednic de încredere izvor de cumpărat din Ardeal. Pentru amănunte recomandăm în atenția publicului numeroasele scrisori de recunoștință apărute în numărul de azi.

Leon Tolstol.

195

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ce, esti gata? întrebă Kutuzow.

— Gata, Alteța Voastră.

Kutuzow clătină din cap ca și cum ar voit să spună:

— Cum se poate ca un simplu muritor să fie capabil de toate acestea? Și urmă să dea ascultare lui Denissoff.

— Pe cuvântul meu de ofițer rus, voi tăia liniile de comunicație cu Napoleon, spuse acesta.

Kutuzow îl întrerupse:

— Șeful de intenție Denissoff este el ruda ta?

— E unchiul meu, Excelență.

— A! am fost prieten bun cu el, zise cu veselie Kutuzow. Bine, bine scumpul meu, rămâi aci la statul major și mâine vom mai vorbi.

El făcu lui Denissoff un semn cu capul, se întoarse, apoi întinse mâna către hârtiile pe cari i-le prezintă generalul de serviciu.

— Aș ruga-o pe Alteța Voastră să intrăm în casă, făcu generalul cu glasul nemulțumit. Sunt planuri de cercetat și hirtii de iscălit.

— Ba nu, scumpul meu, să mi-se aducă aci masa, am să le cercetez pe loc, iar tu, nu te îndepărta, adăugă el, adresându-se prințului Andrei.

În vreme ce generalul de serviciu își făcea raportul, prințul Andrei auzi în dosul ușei freacă și un răsunet de mătase. O femeie drăguță cu rochia trandafirie și

cu un tulpăniș liliachiu pe cap, cu o tavă în mână, aștepta se vede intrarea comandantului în șef. Aghiotantul explica la urechile prințului Andrei că aceasta era gazda, nevasta popii, care voia să ofere serenității lui pâine și sare. Bărbatul ei ieșise la biserică, cu crucea în mână, înaintea comandantului, iar dansa voia să-i facă onorurile casei.

— E foarte drăguță, adăugă aghiotantul cu un zimbet.

La aceste cuvinte, Kutuzow se întoarse de partea lor. El asculta raportul generalului de serviciu, întocmai după cum îl ascultase pe Denissoff, întocmai după cum ascultase acum 7 ani consiliul militar dela Austerlitz. Era evident că asculta numai fiindcă avea urechi de ascultat, cari cu toate că erau astupate cu lumbac, auzeau totul; de fapt însă, nimic din câte îi spunea generalul nu-l puteau nici interesa nici mira, fiindcă știa mai dinainte tot ce i-se povestea.

Kutuzow nu lua decât o singură dispoziție, cu privire la jefuitorii din armata rusească.

Generalul de serviciu îi prezintă la urmă spre a fi semnată, o petiție a unui boier, care cerea să fie îndemnat pentru ovășul tăiat de pe moșia lui.

Kutuzow plescă din buze, clătină capul și strigă: — Aruncă-o în foc, aruncă-o în foc, odată pentru totdeauna, scumpul meu; în foc cu toate hârtiile astea. Lasă-i pe soldații noștri să taie nutreț, să arză lemnele din pădure și să fie sănătoși. Eu nu le poruncesc aceasta, și nici nu-i autorizez s'o facă, dar nu-i pot pedepsi pentru așa ceva! „Când să taie lemnele, zboară tindările!”

El se mai uită odată la hârtie.

— O! punctualitate nemțească! făcu el scuturându-și capul. Ei bine, acum am sfârșit.

El iscăli cea din urmă hârtie, se sculă de pe bancă,

netezi cutele gâtului său alb și grăscior și se îndreptă către ușă cu chipul înviorat.

Preoteasa, cu fața roșie de emoțiune, îl întâmpină repede cu tava în mână, dar nu o putu prezenta la timp cu toate că aștepta de mult. Kutuzow clipi din ochi, surise, prinse între degete bărbia tinerei femei și zise:

— Ei, dar ce drăguță îmi ești! Mulțumesc, scumma mea.

El scoase din buzunarul pantalonilor săi cei largi mai multe piese de aur și le depuse pe tavă.

După o jumătate de ceas, prințul Andrei fu din nou chemat la Kutuzow. Comandantul șef se așeză într-un fotoliu, cu un roman de dna de Genlis în mână, pe care-l închise, după ce făcu un semn unde a rămas.

— Sezi, sezi, și să vorbim, îi zise Kutuzow. E trist, foarte trist, dar nu uita că îți sunt ca un tată, un al doilea părinte.

Prințul Andrei îi povesti tot ce știa asupra morții tatălui său și ceea ce văzuse el însuși în ultima sa trecere prin Lyssigori.

— Iată unde ne-au adus! făcu deodată Kutuzow cu o voce plină de emoțiune. Dar ai puțină răbdare, adăugă el cu o expresie de mânie.

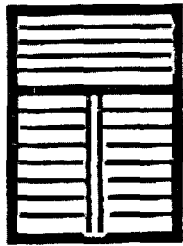
Și nevoind să mai stăruiască asupra acestui subiect, el grăi:

Te-am chemat aci, ca să te am pe lângă mine.

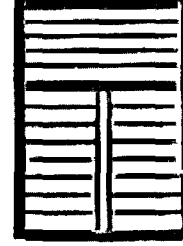
— Vă mulțumesc, Alteță, răspuse prințul Andrei, dar mi-e teamă că nu fac tocmai pentru statul major... Mai ales, m'am obișnuit cu regimentul meu, îmi iubesc soldații și cred că și ei mă iubesc. Mi-ar veni greu să-mi părăsesc regimentul. Dacă renunț la cinstea de a fi alături de dta, credeți-mă că...

Fața grasă alui Kutuzow avea o expresie bună, duioasă și în același timp și ironică. El îl întrerupse pe Bolkonsky:

LUCRĂRI PEN-
TRU EDIFICII
ȘI DIFERITE
ROLETE PEN-
TRU FERESTI

BRAUN GUSZTÁV
MĂȘAR,
ATELIER ARANJAT CU MAȘINI ELECTRICE
ARAD, DEÁK FERENCZ-UTCUA Nr. 8.
TELEFON Nr. 681.

ARANJAMENTE
PENTRU PRĂ-
VĂLII ȘI LU-
CRAREA DE
PORTALE

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x Institutul de economii și ajutorare din Arad, ca tovarășie. (Aradi takaréék és segélyegylet mint szövetkezet) din str. Petőfi Nr. 1, deschide în 1912 a 31-a fațadă. Cine plătește pentru o depunere 50 de fileri săptămânal după șase ani economisește 156 cor., împărțindu-se și din câștigul tovarășiei, în proporția depunerii. Membrii instituției se dă credit ieftin. Inscriserile se pot face dela 1 Ianuarie 1912, înainte de amiazi dela 9—12, după amiazi dela 3—5 ore. — Institutul de economii și ajutorare din Arad, Petőfi utca Nr. 1.

x Adolf Nadler, fabrică de orologioe pentru turnuri, Budapesta VIII. str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte orologioe pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru orologioe liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x Dacă volesti să bei ceal ieftin, poți să încerci, oală litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucată 40 fil. 7 egături pentru vătămătură, pentru burta precum și alte articole ce se tin de branze se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x Brauswetter János, Szeged, ciasonnicar de cronometre brevetate c. r. Firma Brauswetter János, magazin de ciasonnice și cronometre a fost înființată de repositul Ion Brauswetter în 1847 între împrejurări modeste și primitive. Munca lui fără preget și destoinicie i-au creat însă cu vremea renume, așa că azi cu drept ocupă cel dintâu loc în întreaga Monarhia. Primul merit al firmei e că prin felul deosebit de a-și regula ciasonnicele, cât privește poziția, locul și chiar temperatura și-a atras clientele nu numai din țară, ci din cele mai departate părți ale lumii ca America, Australia, Africa ș. a. Intemeietorul firmei chiar dela început s'a aflat cu fiul său Brauswetter Ottó, căruia i-a trecut-o după ce s'a retras din afaceri și care și azi o conduce în spirit modern. Actualul șef prin destoinicie și experiențele câștigate în străinătate a ridicat renumele firmei la un nivel respectabil, nu numai în țară ei și în străinătate și ne-am convins și noi că de casa Brauswetter nu numai Szegedinul poate fi mândru, ci întreaga țară. Pe lângă depozitul fără seamăn de ceasornice am mai văzut secția de juvaere, cari se deosebesc cu totul de cele obișnuite și dau probe de bunul gust al proprietarului. Firma are în scopul acesta un atelier propriu special, în care lucrează permanent 20—25 persoane, unde se prelucră mecanisme constitutive de ceasornice, cari singure fac o avere, pe lângă aceasta are o mulțime de mașini accesorii și aparate trebuincioase pentru pregătirea, regularia și repararea ceasornicelor și la care lucrează auspiciile proprietarului numai cei mai experți lucrători din străinătate și acestui fapt a se atribui renumele firmei, au văzut însă mulțimea de scrisori de recunoștință, mulțumită și diplome. Într'un apartament deosebit se face munca spirituoasă a firmei și de aici se trimit la cerere listele de prețuri, cari au mai multea 1000 de ilustrații și fac de atenția ori cui. Am putea să scriem și despre secția unde se efectuează comandele și de unde se trimit cel puțin 100—150 pachete la zi, dar din lipsă de spațiu ne resămnăm. Firma pentru serviciul său culant și prompt, pentru prețurile solide și curtoazia față de clientelă merită cu adevărat tot sprijinul și o recomandăm cu toată căldura în atenția cetitorilor noștri. Referindu-se la ziarul nostru vor primi gratuit lista de prețuri a firmei.

x Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mărghitară, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pentru manicură și pieptănat, casete pentru parfumuri, oglinzi pentru toaletă, tabachere, portăgări, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chiblimbar, parfumuri veritabile franțuzesti și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia Julius Hegedüs Arad, Piața Andrássy 18.

x Ödön Lencz, directorul școlii superioare de meserii din Budapesta a scris în 1896 cu prilejul mileniului, referitor la fabricațiile firmei mele următoarele: „Fabrica de mașini Majerszky Barnabás este una dintre cele mai însemnate fabrici din provincie care merită o apreciere deosebită. Mașinile principale sunt cele pentru fabricarea oleiului, precum, presse de olei cu apăsare de apă, moriști pentru măcinatul semințelor, mașini de separat prăjitoare ș. a. Atenție mai mare merită presele de apă, cari sunt foarte de preferit altor fabricații, având o constituție simplă. Au fost premiate la 1885 în Budapesta, 1896 Budapesta, 1903 Cluj, 1906 București, 1907 la Cinci-Biserici.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Apotecă elegant aranjată, bine provăzută cu droguri și într'o comună bogată românească e de vândut Tot acolo se află și o fabrică de mașini de agricultură. — Adresa la administrația ziarului „Tribuna”.

În fabrica mea de fier și turnătorie de clopote se primesc mai mulți
învățăcei
cu purtare bună.

Hönig Frigyes,
Arad, Rákóczi-utca 28.

Anunț literar.

A apărut:

„Almanahul scriitorilor dela noi”.

o foarte interesantă și vastă carte, care cuprinde fotografiile alor 46 scriitori născuți în Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, viața lor pe scurt, inspirarea cărților ce le-au dat la lumină și o bucată literară, vre-o poezie, o nuvelă ori ceva știință, nepublicată încă.

Pentru întâia oară ni-e dat nouă Românilor de pretutindenea, ca să avem o astfel de carte la îndemână, care ne face cunoscuți pe cel mai de seamă scriitor născuți dincoace de Carpați, azi în viață.

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o oglindă fidelă a aproape tuturor talentelor scriitorilor dela noi, și e un mărghitar prețios pentru fiecare casă românească. Căci cine nu dorește să cunoască și înfățișarea și viața celor mai de seamă fii ai neamului său, al căror scrieri îl cetește zilnic în ziare și prin reviste?

„Almanahul scriitorilor dela noi” mai are apoi încă un capitol interesant și de mare preț: capitolul presei. Se arată în facsimil capurile tuturor foilor românești de dincoace de Carpați, se expune pe scurt istoricul fiecăreia, ce procese a avut până acum, cari i-au fost colaboratorii mai de seamă și cine scriu de prezent la ea.

„Almanahul” la sfârșit are și Calendar pe 1912, așa că ori cine cumpără „Almanahul scriitorilor dela noi”, nu mai are nevoie de alt calendar în casă!

Deoarece cartea aceasta s'a tipărit numai într'un număr restrins de exemplare, on. public e rugat să grăbească a o comanda, ca fiind o carte aievea prețioasă, interesantă și instructivă.

Un exemplar costă trimis franco cor. 1.80. Se poate comanda dela editor (Librăria Naț. S. Bornemisa) din Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” din Arad.

Celor ce comandă mai mult de 5 exemplare li-se dă exemplarul cu 1.60 Cor. franco, iar la comanda de peste 10 exemplare 1.40 Cor. exemplarul.

Comandele peste 10 exemplare să se facă direct la librăria editoare.

A apărut:

„Amintiri” de Al. Ciura

ca cel dintâu volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, în care se vor tipări rind pe rind toți scriitorii români din Ardeal, Tara Ungurească și Bănat, morți și în viață.

Volumul „Amintiri” are 264 pagini și cuprinde 28 nuvele, a căror subiect e luat din viața fraților noștri Moți din Munții-Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise într'o neaoșă limbă românească și cu multă putere și limpezime, și cu mult simțământ fiecare bucată te captivează, procurându-ți o rară mulțămire sufletească.

De mult n'a apărut la noi Români o carte așa de frumoasă și ca prezentare tehnică, mai ales ea e adevărat eveniment pentru literatura noastră din Ardeal.

Se poate comanda dela autor (Librăria Naț. S. Bornemisa) în Orăștie—Szászváros, și dela „Librăria Tribuna” — Arad. Prețul unui exemplar e 1.60 + 20 bani porto.

Cel mai frumos, mai elegant calendar pe 1912 e neapărat Calendarul

„Lumea ilustrată”

Conține 160 pag. cu bogate, variate și admirabile reușite ilustrațiuni și tipărit pe hârtie de lux — Depozit general: Librăria Ig Herz, București, România. — Prețuri Cor. 1.50 — Se află de vânzare și la „Librăria Tribuna” — Porto 20 fil. r.

Cea mai solidă prăvălie de
sticlărie

Telefon 818.

Arad, Eötvös-utca.

„Porcellánáruház”

Telefon 818.

Felicitări de Anul nou.

Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. Fr. Schuch, proprietarul berăriei „WILLENIUM”.	Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit. Riesz Mátyás, prăvălie de coloniale, Arad, Boros Béni-tér 16.	Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit. Sebesy Ferenc, măsar, Arad.	An nou fericit pofteste Paula Deinu, magazin de pălării de dame, Arad, Weitzer János-u ca.
An nou fericit pofteste Reich B. Károly Fia és Tsa magazin de ponevi, saci de cânepă și procovițe în Arad.	An nou fericit pofteste Guttman Samu, prăvălie de coloniale, Arad.	An nou fericit pofteste Dűrr Gusztáv, prăvălie de coloniale, Arad, (casa „Victoriei”).	An nou fericit poftesc tutu- ror oaspeților mei români. Vermes Márton, proprietarul cafenelei „HUNGARIA”.
Tuturor clienților mei români le poftesc an nou fericit Náder J. cuțitar, Arad (palatul Minorităților).	An nou fericit pofteste Mihai Czernóczy, pantofar pentru domni și dame, Arad, Kossuth-utca 3.	Cunoscuților și prietiniilor an nou fericit pofteste Menráth József, Arad.	An nou fericit poftim tuturor mușteriiilor nostri români. Rosenblüh H. & Co. Arad, (Szabadság-tér).
An nou fericit pofteste Gheorghe Șimandan, măcelar, Arad, Aulich Lajos-utca 16.	Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. G. Braun, proprietarul hotelului „Crucea Albă”.	An nou fericit pofteste Prokopecz József, măcelar și prăvălie de delicatose, Arad, Andrassy-tér.	Tuturor mușteriiilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Bérczi Pál, curelar, Arad, Andrassy-tér.
Tuturor mușteriiilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Fleischer Testvérek, fabrică de mobile de fier în Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror mușteriiilor mei. Hoffmann Ottó, prăvălie de coloniale și delicatose, Arad, Szabadság-tér.	An nou fericit poftesc oaspe- ților mei români Novotny Lajos, proprietarul berăriei „GAMBRINUS”.	An nou fericit pofteste Kuhl Mihály, văpsitor de haine, Arad, Deák Ferenc-u.
An nou fericit pofteste Geller S. proprietarul cafenelei „FIUME”, Arad, Szabadság-tér 16.	Tuturor oaspeților mei români le poftesc an nou fericit. Alex. Lukács, proprietarul berăriei „JÓPÁSZTOR”.	Tuturor mușteriiilor mei ro- mâni le poftesc an nou fericit. Gheorghe Jancoviciu, Arad, (strada Foryay).	An nou fericit poftesc tutu- ror mușteriiilor mei Iustin Olariu, directorul Asociațiunii călătorilor, Arad.
An nou fericit pofteste Moskovitz Zsigmond, Arad (Szinház palota).	An nou fericit poftim clienți- lor nostri români Buchsbaum & Co. prăvălie de modă și ghete, Arad.	An nou fericit poftesc tuturor oaspeților mei români. Kánya Géza, proprietarul berăriei de sub teatru.	Tuturor clienților noștri le poftim an nou fericit. Frații Burza, ferărie, Arad.
An nou fericit poftesc tutu- ror mușteriiilor români. Csokán Ernő, casap, Arad.	An nou fericit poftesc tutu- ror clienților mei români. Färber Lajos.	An nou fericit pofteste muște- riilor și prietiniilor. Szuppi Lajos, fabricant de mănuși, Arad.	An nou fericit pofteste Hönig Frigyes, turnătorie de clopote, Arad.

ANUNȚ.

Se caută un om special și cu practică îndelungată pentru a conduce o școală de vițe americane altoite și numai dacă a mai condus asemenea întreprindere sub conducerea și direcțiunea sa, fiind bine plătit în perspectiva și viitor bun. — Oferte și referințe să primesc la adresa domnului

Alexandru Ionescu,
pe. in. ris. și p. prietar
în Drăgășani (România)

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS“

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménes) comitatul Arad.

Atelierul de dentistică Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 No-
vembre a. c. mi-am mutat atelierul
meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi mări și aranja după
cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Birou de informații !!

Cunoscând multele lipsuri ale publicu-
lui românesc din provincă, m'am ho-
tărit să deschid în Budapesta un
Birou de informații și
Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile în-
aintate la ministerii și la alte foruri, orice
informații comerciale și în general în
orice cauză dau în restimp de 2—3
zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile
în modul cel mai cinstit. Urgitez rezol-
virea petițiilor. Vorbesc în persoană cu
referentul cauzei și rog rezolvire favo-
rabilă. Fac totfelul de mijlociri comer-
ciale și comande. Prețuri moderate,
serviciu prompt, informații detaliate.
La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

„Banca generală de asigurare“ Sibiu.

CONCURS.

»Banca generală de asigurare,« soc. pe acții în Sibiu, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea a

patru posturi de funcționari

sub următoarele condițiuni:

1. Concurenții vor trebui să fie după putință absolvenți de școala comercială superioară, cu examen de maturitate și liberi de serviciu militar, ceea ce au să dovedească cu acte corespunzătoare.

2. Să cunoască în vorbire și scriere pe lângă limba română cel puțin și limba maghiară; cei ce vorbesc și limba germană vor fi preferați.

3. Având în vedere că funcționarii ce se vor alege, după ce vor fi introduși în tehnica asigurărilor, vor fi întrebuințați în deosebi pentru lucrări externe de organizare și afaceri, dela concurenți se cere să fie deplin sănătoși, deprinși cu călătoriile și cu înfățișare simpatică.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: salar anual de Cor. 960. — și în caz de călătorie diurnele, spesele și proviziunile de afaceri stabilite prin regulamentele societății.

Cei aleși prestând un serviciu multumitor după cel puțin un an vor putea fi trecuți în serviciul permanent al societății.

Se observe, că direcțiunea la alegerea funcționarilor va fi condusă să aleagă persoane din diferite ținuturi și ca cei aleși vor putea avea viitor bun la societatea noastră, întrucât dintre aceștia se va recruta cu timpul personalul conducător al singuraticelor reprezentanțe și filiale ce se vor înființa.

Cererile instruate cu actele de lipsă sunt a se adresa biroului »Băncii generale de asigurare« din Sibiu (Nagy-zeben) cel mai târziu până la finea lunii curente.

Direcțiunea.

Banca „Societate Anonimă“

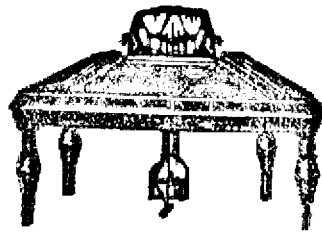
intenționează a înființa

AGENȚII GENERALE

pentru vânzarea de lozuri permise de Stat contra plăți în rate lunare. —

Oferte împreună cu referențe să se remite sub »Reprezentanță și Incasso« la Administrația acestui ziar.

ȚIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, se pot cânta și pe rare. — Gramofoane cu plăci cristice, vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul peștelui modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab hangszergyár

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71

În grădina de iarnă a

„Hotelului Central“

condusă în spirit modern; — Onorabilii Publici se servesc mâncări și beuturi de cele mai bune, cari mulțumesc o ice pretenții. — După teauru se capătă înă caldă

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distinsă stimă: Augustin Csermák, hotelier.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 141781

20 Nov. 1911.

Publicațiune.

A 27-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din a. 1908, împrumutul de Lei 180,000,000 se va efectua în ziua de 19 Ianuarie (1 Febr.) 1912, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 617,000 în proporția următoare:

22 titluri de câte 5,000 Lei	110,000
74 » » » 2,500 »	185,000
184 » » » 1,000 »	184,000
276 » » » 500 »	138,000

556 titluri în valoare nominală de Lei 617,000

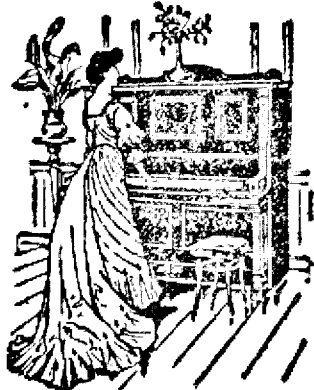
Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazur, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj—Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

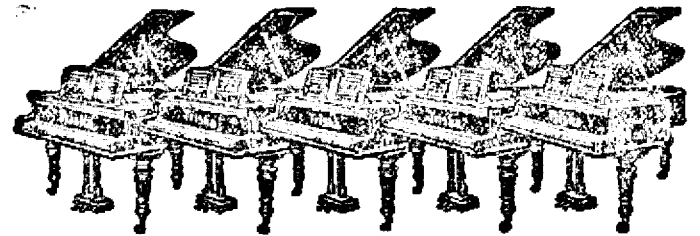
Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

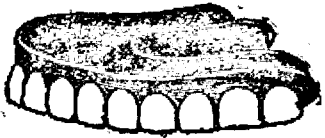
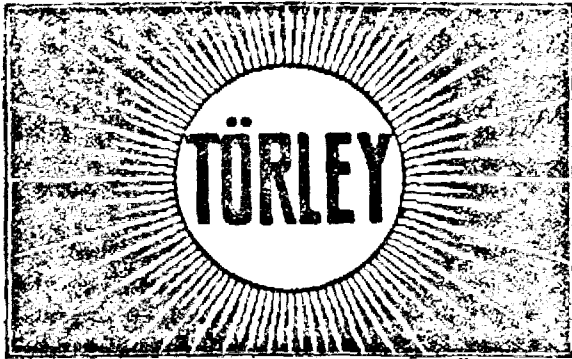
Are în depozit pian: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkemann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl. Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte noi, pe lângă plățirea diferentă.

Efectuează reparaturile cele mai înguste și acordază cu acuratețe.

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efepțuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

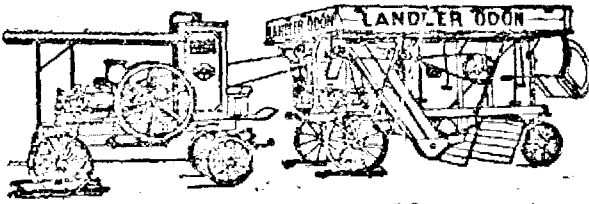
stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi,
țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lăgime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltuieli și planuri pentru poduri
de beton cu construcție de fer și pen-
tru betonizarea trotoarelor.

Patentatură originală din Svedia.

„ROBUR“ motor cu o'ei natural
în urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale
și la toffelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fl.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! Garanție deplină!

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

In contra tusei, răgușelei și ca-
tarului nu e nimic mai bun decât

≡ **Bomboane Réthy.** ≡

La cumpărare să grijim cerind anume fa-
bricatele Réthy, deoarece sunt emul-
tații nereușite — Originalul are pe cutie
cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.

Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafenele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, plane se trimis oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlőczy-utca 7.

(Lângă primăria centrală.)

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut toffelul de
intreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comande primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

Ciasornice admirabile,
de aur, argint și oțel.

Cele mai potrivite daruri de
Crăciun și Anul-nou.

Garnituri pentru mân-
care și obiecte de
lux numai de ar-
gint veritabil.

TELEFON 135.

GELLER I.

GIUVAERGIU.

Mare depozit în giuvaricale brillante aur și argint

ARAD

PALATUL HERMANN

ANDRÁSSY-TÉR 14.

Noutăți.

Noutăți.

Serviciu de fumat și
scris, casete pentru țig-
ări și țigarete din ar-
gint veritabil.

Cele mai potrivite daruri de
Crăciun și Anul-nou.

Giuvaericale, antice,
bastoane și lorgnette
de aur și argint.

Mill-Telep mai multe milioane de altoi de viță de vie

În NAGYÖSZ.
Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

MOTOARE
ȘI LOCOMOBILE
cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă
Condiții convenabile de plată!
Garantă pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda societate pe acții.
Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.
AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:
GELIERT IGNÁCZ ÉS TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Nu-i ceva fabulos
nu-i cu renume, ba
nu-i nici excepțional
dar au gust bun

și sunt bine și în mare
curățenie ținute, articolele de **colonia** e
— și **bucanic** —
pe cari le recomandă
cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa
O. dea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.
Colțul străzii Teleky, în edificiul
băncii Nagyvárad Takarékpénztár.
Comande prin postă se efectuează
conștiincios în cel mai scurt timp.
Telefon Nr. 247.

Cine voiește
rachie curată
să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească
Greciu & Voda
din Lușoș,
care dispune de căzării mari proprii în Bănat și Ardeal.

Szighety Sándor
atelier de cuțite și točilărie artistică
Budapesta, VII., Strada Akácza No 64.
Colțul Străzii Király.

Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de bucătărie în condiții ireproșabile și pr. conv.

Mare depozit de unelte și utilități pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc precum și cuțite de buzunar ș a.

Pentru barbieri se ascut două bricuri gratuit dacă trimite 12 deodată
Comandele se execută prompt și conștiințios.

Stefan Fekesházy
Institut de văpsitorie de haine și curățatorie chimică.
Bistrița, Főter 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desuț, de masa și albituri de păr; perdele și orice lucrări de bransa aceasta cu prețuri foarte ieftine
Curățire și vopsitorie chimică
de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale de-aface; apoi materii de mobilă, perdele dantele și altele
Execuție promptă Prețuri foarte moderate.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,
fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

Igaz Sándor,
mare depozit de clasornice, diferite articole și gluaerice de diamant, brillantine, aur și argint.
Arad, Andrássy-tér (Palatul Minorijilor).

Își recomandă bogatul său depozit,
asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Anul nou.

Despărțământ separat pentru articole de prima calitate de argint de China	Ciasuri de părete cu sunet de harfă și de clopot, în diferite culori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.
Fondat la 1902. Telefon Nr. 321.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

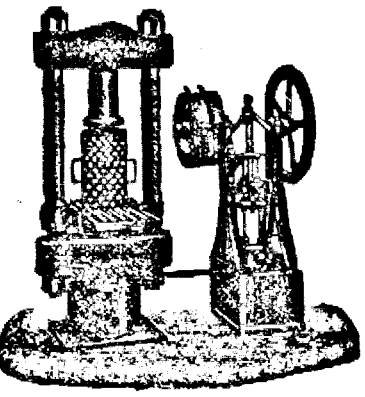
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

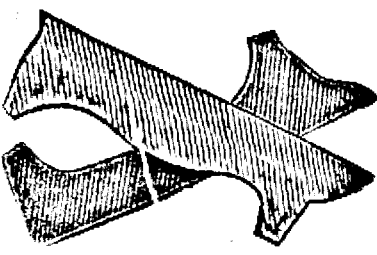
Piue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei p-ntru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie și ciobotărie
Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

Mare depozit de diferite piel lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Șiră de cusut albă și colorată. Tort diferit.

Făclă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeih, garnitură de gumă și corăpi de gumă. Șireturi și postav de curățt ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Fabrică de ceasornice electrice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Társa
Rozgonyi és Lendvai
 Budapest, VII, Sziv u. 32

Pregătește **ciasuri pentru turn** din material de seamă cu funcțiune precisată, în orice mărime.

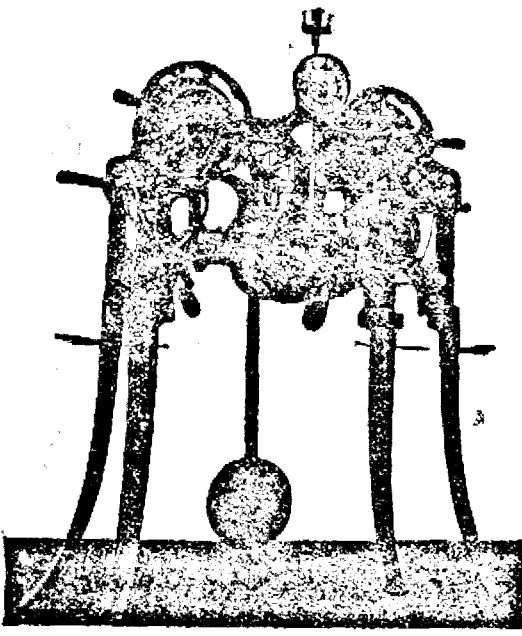
Ciasuri principale și laterale electrice, ciasuri vertizatoare pentru școli și fabrici.

Ciasuri pentru castele, căsărmi și terase și jocul dangătului de clopote. — Primește reparaturi, precum și prefacerea ciasurilor vechi în ciasuri de turn cu salt de minut.

Cea mai mare și mai modernă fabrică de ciasuri electrice și de turn din Ungaria.

Ciasornicaril permanenți ai capitalei și furnisorii căilor ferate ungare a fabricilor de tutun și casei de amanet.

Premiat la expoziția gener. din Pécs cu medalie de aur și la expoziția asociației industriale din Ará cu diplomă de onoare.

Fabrica de tâmplărie
 instalată cu putere de mașini a lui
Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcăni, farmacii, mobilieri pentru biseri și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Fabrica de mașini

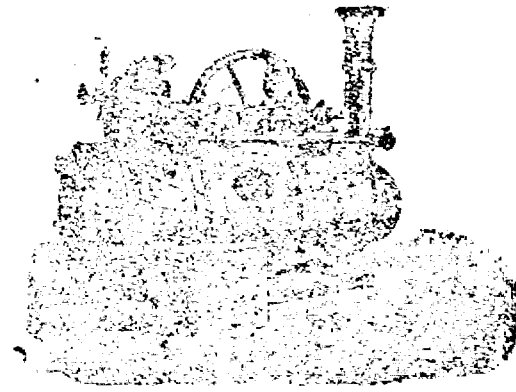
Laufer József,

Budapest, VI., Palotai-ut 15-11

Linii funiculare, șghiaburi de precipitat vagoanele pentru mine, osii de transmisii brevetate »BALON«, căngi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frînghii. Aranjamente Skips și încărcat, elevatoare și transporteure.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,
Szeged,
 Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința om. public, că atelierul meu de cazane l'am învitat cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirit și chiar și cazane la locomobile.

Damele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt“

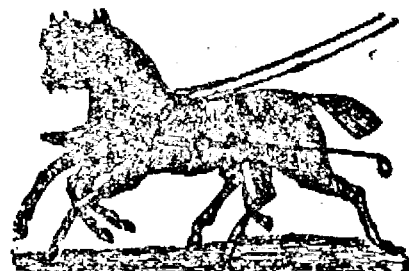
necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu—Nagyszeben,
 Grosser-Ring, 1. în etaj.

Atelier de curelărie, țelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelărilor)

Sibiu—Nagyszeben,
 Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat, sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și brete solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobii). — Recomandă pe urmă cei mai buni jampieri de piele fabricație proprie, pentru oi și militari, cari stau strins lipte pe picior. — Reparările se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cal dela socurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cal și cofere de călătorie. — Comandele se eleptuesc conștiințios.

DARURI

potrivite pentru Anul nou!

Vaze japoneze

pictate cu execuție fină:

Înălțime 20 cm.	— — —	1.60	Cor
Înălțime 25 cm.	— — —	2.20	Cor
Înălțime 30 cm.	— — —	3.40	Cor
Înălțime 35 cm.	— — —	6.50	Cor

„Satzume“ veritabile, pictate în aur.

Înălțime 10 cm.	— — —	2.—	Cor.
Înălțime 21 cm.	— — —	5.—	Cor.
Înălțime 28 cm.	— — —	9.—	Cor.
Înălțime 35 cm.	— — —	16.—	Cor.

Vaze de perete, de bronz, palmier și tocuri de umbrele, în mare asortiment.

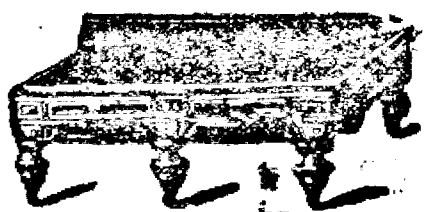
Ioan Kotányi

Arad, József-Főherceg-ut Nr. 3.

(Palatul Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár). — Telefon 809.

Comande din provincie se execută prompt, schimbarea obiectelor neconvenabile se fac cu plăcere.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.Pregătește din material excelent și uscat totfelul de *billarde*, în stilul cel mai modern, primind pe lângă prețuri foarte moderate și reparaturi.

Pregătite în atelierul său propriu.

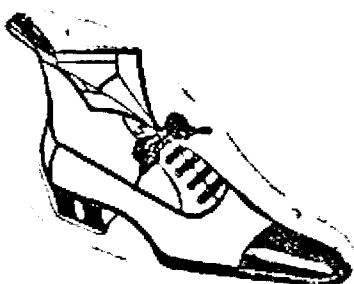
Anton Juratsch, pantofar pentru domnișoare și copii,
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Orova Károly,

Inginer-mechanic diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24.

Telefon 146-38.

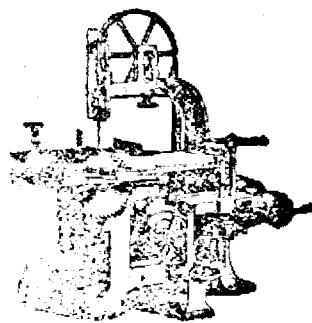
Reprezentantul fabricii de lu-crare a lemnului de specialitate **TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**

Specialități: Herestraie rapide și cu două rășuri, instalare completă de herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.

Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe seama mășarilor și inginerilor.

Condițiuni favorabile de plată!

Catalog trimis gratuit!

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricat, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le înlocui în ușurință în orice parte, întrucât clopotele sunt bătute de o litură fiind astfel scutite de crăpături. — Sunt recomandate cu deos biră **CLOPOTELE GĂURITE**, de dănsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violă — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 387 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadajarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețurile-curenți ilustre trimis gratuit.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului

IFJ. FAZAKAS FERENCZ

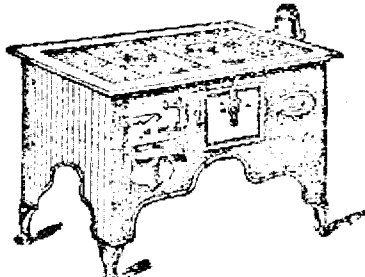
Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile

(șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primesc și execută pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta precurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Material prima calitate!

Serviciu prompt!

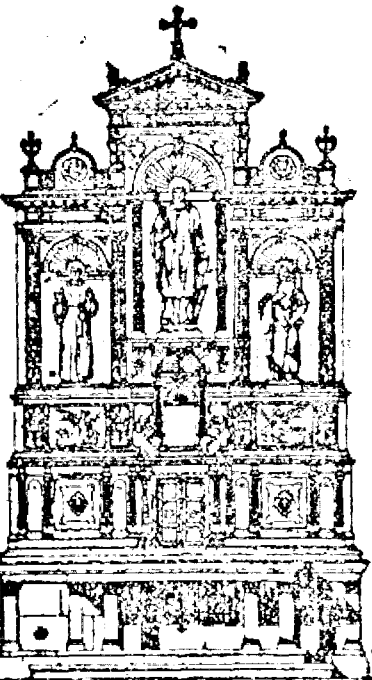
= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în ulei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Bittenbinder József,
sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică,
așa ca: Iconostase și altare, statui de
piatră și lemn, amvoane și scaune de
spovedanie, Siciul Domnului, Grota
Mariei de Lour, cristelnițe, lcoane de
stațiune, sculptură în relief sau pictură,
strâni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane
și statui, aurește și mămorează. Preț-
curent, preliminar de spese și planuri
gratuit. — Dacă sunt chemat pentru
examinarea lucrului, mă duc ori-unde
pe cheltuiala mea proprie.

In fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pre-
gătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presiune de 10 cai putere.
Cele mai nouă sisteme de motoare cu benzin. Foarte ieftine
locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumă-
tate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini
agricole din Losonc, societate pe acți: Mașini de sămănat
»Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguă și »Record
II« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri
pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru stecle. —
Fabricații e: International Harvester Compan of Amerika Mc.
Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns,
de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru
auncarea gunoierului sistem Corn. King. Presse de fân și mașini
universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-ter 1/b. Telefon 87.

Quirini Sándor

mare proprietar de vii în Șiria-VILÁGOS.
(Podgora Arad)

Vinuri de masă

din anul 1911 alb mustos, hecto	50 Cor.
1911 de dessert	53 »
1910 de masă	54 »
1909 de masă	56 »
1908 de masă	60 »
1908 de dessert	64 »
1906 rizling	80 »

Vinuri albe în butelii de 7/10 litru.

anul 1885 bacator 1-80 C	anul 1906 furmint 1-20 C
1888 rizling 1-80 »	1906 rizling 1-20 »
1906 bacator 1-20 »	1906 leányka 1-30 »

Vinuri roșii.

din anul 1908, hectolitru	80 Cor.
1906, »	100 »

Vinuri roșii în butelii de 7/10 litru.

din anul 1908 vin roșu 1— C, din 1906 1-80 C.

Vinuri de Muskotály în butelii de 7/10 litru.

din anul 1905 muskatottonel 1-80 Cor.

In preț se înțelege și butelia (sticla).

Băuturi spirtoase.

Rachiu de drojdii nou, hecto	180 Cor.
» » » vechiu	200 »
» de prune nou	180 »
» » » vechiu	200 »
Cognac de 3 ani 7/10 butelie	3 »

Prețurile sunt a-se înțelege după hectolitru cu liferarea din piv-
niță și cu ramburs. La dorință liferez vin și rachiu și în butelii.
Butoaie dau imprumut pe 6 săptămâni, care se trimit îndărăpt
franco la stația din Șiria.

Prăvălia de coloniale și delicatose
Lázár Gyula

Arad, Piața Andrassy Nr. 18.

Își recomandă magazinul bogat asortat cu mărfuri
mixte și coloniale, cel mai bun ceai, rum,
ori-ce ape minerale vinuri din țară și străi-
nătate, șampanie și coniac ungure-c și fran-
cez pe lângă prețuri convenabile. La cumpărături
în bani gata scadență de 20 o. Impachetarea gra-
tuită. Comande din provincie se efept prompt.
Asigurând prea onoratul public de serviciul cel
mai coulant, semnez cu stimă: **Lázár Gy.**

Preluare de restaurant.

Aduc la cunoștința On. public din Arad și pro-
vincie, că am preluat restaurantul **Donnawell**
Fülöp, din **Str. Fáczan**, care se bucura de
cel mai bun renume. — Năzuința mea va fi
ca să mulțămesc pe deplin On. Public, cu
vinuri alese din podgori și mâncări
rece și calde bine pregătite. — Cu stimă:

Kokay János.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Versecz, Strada principală
(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton	Garnituri de damast pt.
Barchet satin	cafea, albe și colorate
Barchet croise	Ștergare de damast
Barchet-pichet	Ștergare crep
Barchet-cu șiruri	Ștergare-Frotter
Satin Gradel	Năfrămuțe de batist
Damast-Gradel	Năfrămuțe de in
Naking, Naturell	Gradel de in
Satin, Satin-R. ye	Albituri de in
Pichet cu șiruri	Albituri de in pentru
Țesături mari de nuntă	p. t
Pânze impermeabile	Ștergare p. bucătărie
Măsărițe de damast alb	Broderii de in.

Precum și Barcheturi în colorii pentru halne,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Miercurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru domni după măsură, se efeptuiesc solid și prompt

Albituri pentru dame după măsură, se efeptuiesc solid și prompt.

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plăte în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comerclală.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apeduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Telefon 982.

Balog Sándor,

carnărie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

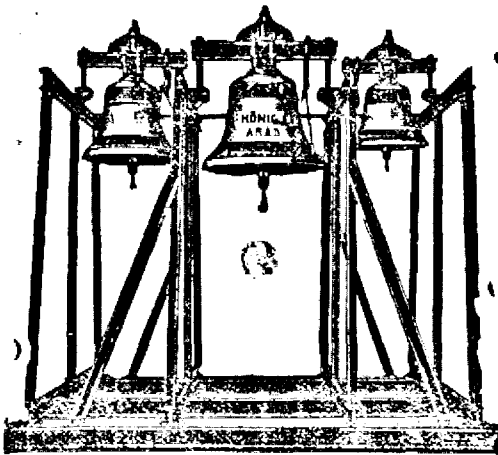
calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cernățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Frideric Mönig

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. = Fondat în anul 184

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de sti

turnătorie, fabrică clopote și metal, ardată pe motor de vapori.
Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele favorabile condiții de plăte — recomandă clopotele cu patentă ces. și reg. invenție proprie cari au avantajă față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiașare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror înbuintare, clopotele se pot suti de crepat chiar și cele mari clopote se pot trage țără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroață fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe la o suprasolvire neînsemnă. Clopote mi i avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrații la dorință se trimit gratuit și porto franco.

UZINĂ ASORTATĂ CU**INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE**

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München pentru benzi, gaz și gaz condensat.

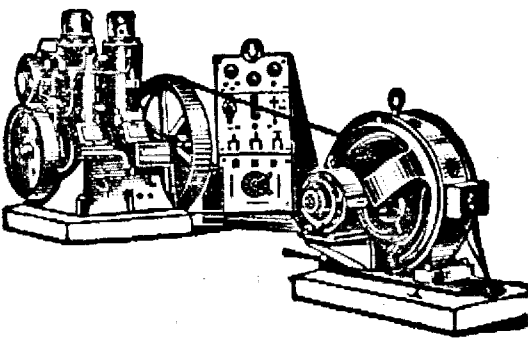
Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Aspiciile inginerilor și preliminarile de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

OH! DOAMNE

Mă nădușe afurisita de tușă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRAIASCA!

„Pastilele lui Egger” m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpát János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Fűredi Ede örk.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

Motoarele mele patentate au regulator central și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros nepăcut. —

Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

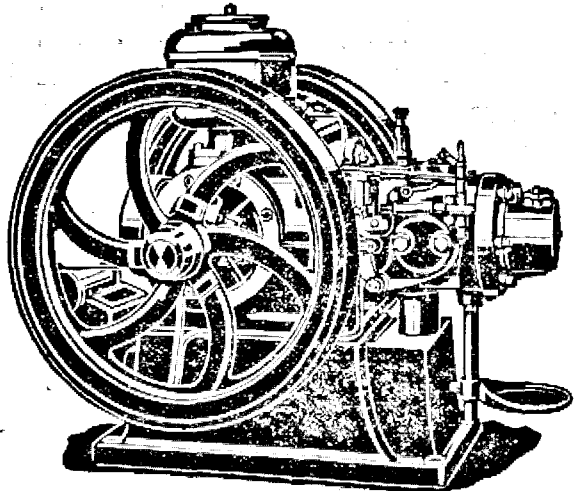
Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Încălzitului Operel)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine. Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

Insoțire economică

Elisabetopole Erzsébetváros
(Kis-Kököl 6 vm.)

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școlile noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

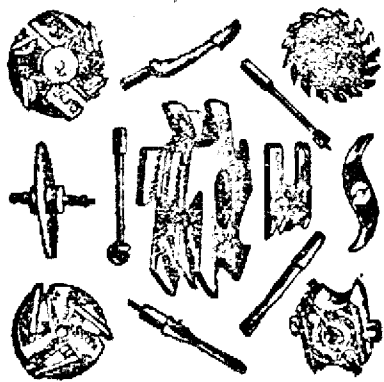
Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteti baieti la cursul practic la altoit!

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Unelte mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la orice mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, jereștraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfșiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuț telor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruta anual c-l puțin 50 - 60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandez de la firma română, în branșa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două culori (doub) pentru costume, catifea etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri.

Celea mai moderne stafruri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc

Mostre la cereri se trimite franco!

Prețuri solide! Serviciu prompt!

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

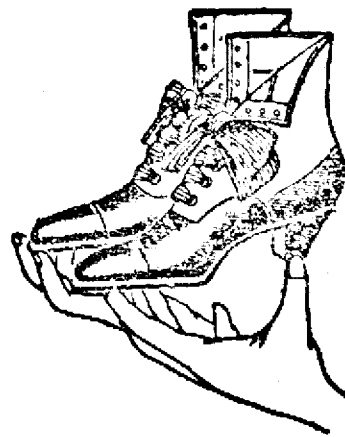
Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37.
Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat în nte de a și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) MAREA EXPOZIȚIE de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE de primul rang.

Executăm toate lucrările de leasă la biserici nouă și vechi. — Orice comandă se efectuează prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Caloși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Georg Barthelmie

mechanic

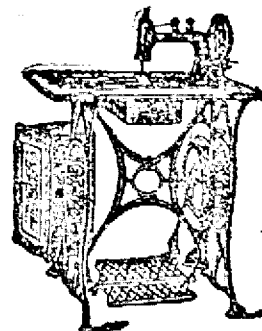
Brașov, Strada Porții Nr. 41.
(Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

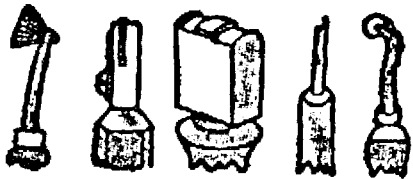
Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

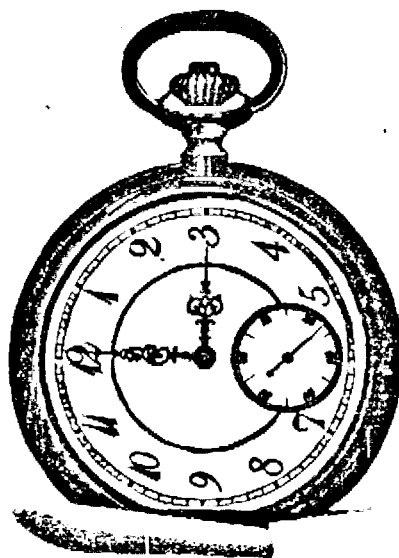

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lőrincz-u. 50.

Recomandă pantofari or și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de bronz, calitate bună, prețuri moderate. — Comercianților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
Juvelericeale
atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheltuielile de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS
orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cerut anulul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Vilhelm Connerth

MAGYSZEBEN — HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desene și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Lampe pentru mine

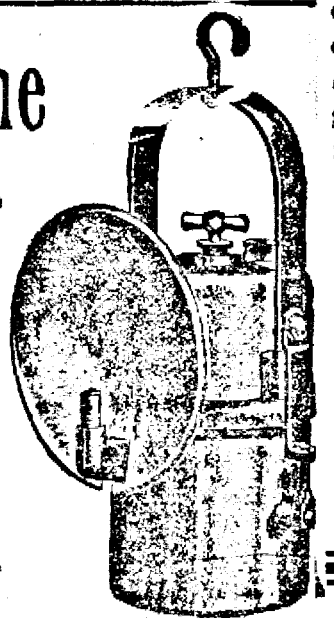
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Kuhl Mihály

colorator și curățitor chimic în

Prăvălia: Deák Ferenc 39 **ARAD** Atelier: Lipót-utca 12.

Primește:

orice lucrare de branșă aceasta precum

colorarea și curățirea

de catifea, tãli, blane, muff, boa, pardesii, baine civile, haine de domni, dame și copii, hainele întregi ori descusute.

Fii cu atenție la firmă!

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acți. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/.

Sam. Wagner,

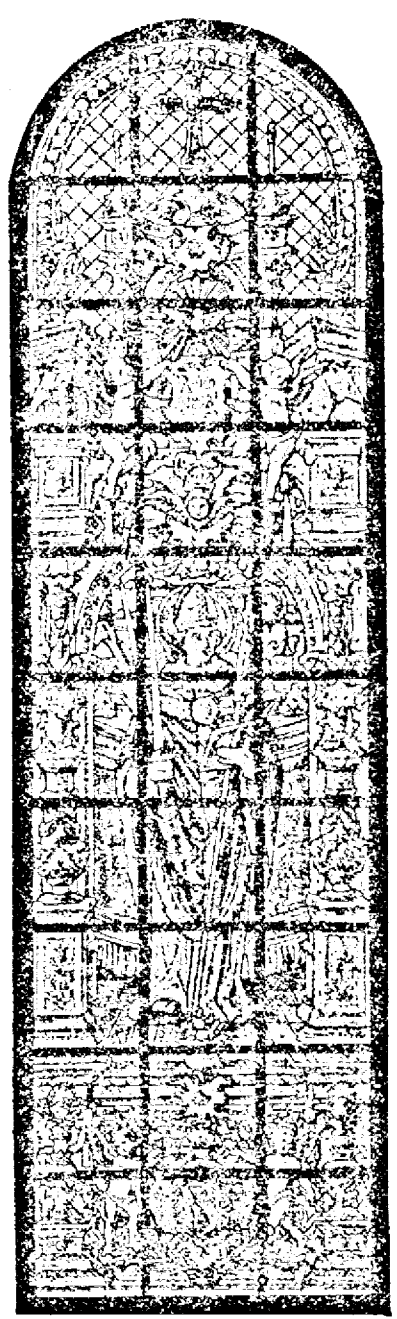
Prima turnătorie de fier Sibliană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

◆ NAGYSZEBEN. ◆

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindri la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuază: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

Ligeti Sándor,

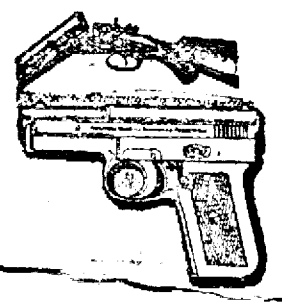
colorator de geamuri, atelier Industrial pentru mozaicari de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor grcat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noui zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

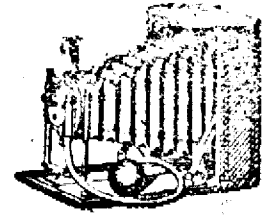
- „Lancaster», cu cheie 16 floreni
- Grener-lacat englezesc, cocoș automat 22 floreni.
- Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 floreni.
- Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 floreni.

Drilling, Browning de 16 calib., Crupp eictor, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hammerles-Drilling, Springer și Kierer, revolvere și pistoale se află în preț ieftin la Prvălia de puști de vânat:

Radó, Budapest, IV. T., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz aparate fotografice.
Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

Aradi Első Takarékpénztár

VAGYON.

MÉRLEG-SZÁMLA 1911. ÉVRŐL.

TEHE

	Korona	f.		Korona	f.
Pénztár-készlet — — — — —	1.254,784	76	Részvénytőke — — — — —	6.800,000	
Váltó-tárca — — — — —	31.175,657	6	Tartalék-alap — — — — —	2.000,000	
Jelzálog-kölcsönök — — — — —	3.615,198		Külön tartalék-alap — — — — —	1.282.895.63	
Amortisationalis jelzálog-kölcsönök — — — — —	10.057,195	48	Értékpapír árfolyam különbözeti		
Előlegek értékpapírokra — — — — —	149,132		tartalék-alap — — — — —	279,444.98	
Folyó-számlai előlegek értékpapírokra bekebelezett kötvényekre és árukra — — — — —	5.639,190	80	Házérték csökkenési tartalék-alap	150,000	
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék — — — — —	1.581,393	01	Nyugdíj-alap — — — — —	500,000	4.212,340
Tulajdon ingatlanok:			Betétek — — — — —	19.722,254.52	
Deák Ferenc-utcai 42. sz ház — 307,758.32			Betétek folyó- és check-számlán	3.391,568.85	23.113,823
Atzél Péter-utcai 1. sz. ház — 240,000.—	547,758	32	Átruházott jelzálog-kölcsönök — — — — —		7.001,128
Tulajdon állam és értékpapírok — 3.245,111.—			Visszleszámított váltók — — — — —		12.092,312
Függő kamatok — — — — — 44,162.04	3.289,273	04	Hitelezők — — — — —		3.163,200
Nyugdíjalap értékpapirjai:			Hátralékos tőke kamat-adó — — — — —		31.973.6
200 drb. Aradi első takarékpénztári részvény	279,380		Előre felvett kamatok — — — — —		314,072
Leltár álladék — — — — — 17,441.34			Nyereség egyenleg:		
leírás — — — — — 2,441.34	15,000		E övittel 1910. évről — — — — —	42,849.32	
Hátralékos kamatok — — — — —	6,690.65		1911. évi tiszta nyereség — — — — —	838,948.75	881,798.0
	57.610,653	67			67.610,653.6

Aradon, 1911. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.Lacza Gyula, s. k.
titkár és cégvezető.Szirmay Károly, s. k.
könyvelő.Andrényi, s. k.
igazgató.Domány, s. k.
igazgató.Hánn, s. k.
igazgató.Parecz, s. k.
igazgató.Schuster, s. k.
igazgató.Tedeschi, s. k.
igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. tag.Maresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár” 71-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 193 §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1911-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni:

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1911. év folyamán rendszeresen ellenőriztük és az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1911. évi december hó 30-án megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által e'énk terjesztett 1911. évi mérleg valamint a veszteség és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezet és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valódnak megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében a 831,75 korona 07 fillér tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatot.

Az előadottk alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1911-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alolirt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadai sziveskedj.

Kelt Aradon, 1912. évi január hó 8-án.

Braun Mór, s. k.
f. biz. tag.Dániel Kálmán, s. k.
f. biz. elnökMaresch Gyula, s. k.
f. biz. tag.